

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Vývoj metodiky výpočtu mezd zaměstnanců a její vliv
na výši čisté mzdy**

Bc. Šárka Reková

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Šárka Reková

Podnikání a administrativa

Název práce

Vývoj metodiky výpočtu mezd zaměstnanců a její vliv na výši čisté mzdy

Název anglicky

Progress of the methodology for the calculation of employees' wages and their impact on net wages

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení vývoje metodik výpočtů mezd zaměstnanců od roku 2000 do roku 2017, na kterou bude navazovat analýza metodik výpočtů mzdy s vybranými státy EU. Na základě provedených modelových výpočtů budou navrženy možnosti úprav pro řešení metodiky výpočtu čisté mzdy v České republice v souvislosti s jejich vlivy na nominální příjem zaměstnanců.

Metodika

Na základě kompilace odborné literatury, právních a účetních předpisů bude pomocí analýzy a následné syntézy zpracována literární rešerše týkající se vybrané problematiky.

V analytické části bude využito deskriptované problematiky obsažené v rešeršní části práce. Pro komparaci vývoje metodik výpočtů mezd zaměstnanců budou vypracovány modelové příklady, které budou posuzovat varianty metodik výpočtů. Vybraná varianta výpočtu metodiky mzdy bude komparována s modelovými výpočty pro určené státy EU. Syntéza těchto kroků povede k návrhu úprav metodiky výpočtu mezd zaměstnanců pro ČR.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

hrubá mzda, čistá mzda, superhrubá mzda, daň z příjmů, zdravotní pojištění, sociální pojištění, mzda

---

Doporučené zdroje informací

BAŠTÝŘ, Ivo. Úroveň a pohyb nákladů práce, nominálních a reálných mezd v ČR a vybraných členských státech EU v letech 2000-2006. Praha 2: VÚPSV, v. v. i., 2008. ISBN: 978-80-7416-021-9.

BUKOVJAN, Petr. Přehled změn v mzdovém účetnictví: souvisejících s novelou zákoníku práce a daňovou reformou. Praha: Verlag Dashöfer, 2007. ISBN: 978-80-868-9719-6.

ČESKO. ZÁKONY III/2016 sborník úplných znění zákonů a souvisejících předpisů k 1. 1. 2016 z oblasti pracovního práva. Český Těšín: PORADCE, s.r.o., 2016. ISSN: 1802-8284.

OEDC. Taxing wage 2018. Paris: OECD Publishing, 2018. 596 s. ISBN 978-92-64-30020-0 [online].

Dostupné z: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2018-en.

VYBÍHAL, Václav. Mzdové účetnictví 2000: praktický průvodce, 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2000. ISBN: 80-7169-919-5.

VYBÍHAL, Václav. Mzdové účetnictví 2008: praktický průvodce, 11. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN: 978-80-247-2538-3.

VYBÍHAL, Václav. Mzdové účetnictví 2017: praktický průvodce, 20. vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN: 978-80-271-0426-0.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jitka Šišková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 11. 2. 2019

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj metodiky výpočtu mezd zaměstnanců a její vliv na výši čisté mzdy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 18.3.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Jitce Šiškové, Ph.D. za odbornou podporu a pomoc, kterou mi při psaní práce poskytovala. Dále bych ráda poděkovala svojí rodině a nastávajícímu manželovi za psychickou a technickou podporu.

Vývoj metodiky výpočtu mezd zaměstnanců a její vliv na výši čisté mzdy

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá porovnáním dopadu metodik výpočtů mezd na nominální mzdy tří příjmových skupin zaměstnanců v České republice od roku 2000 do roku 2017. Dále jsou porovnávány metodiky výpočtů mezd platné ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2017 s metodikou platnou v České republice. Mezi vybrané státy patří Slovenská republika a Rakousko.

Teoretická část práce vychází z deskripce problematiky související se mzdovou tematikou. Na tuto deskripci navazuje vlastní práce, která vyplývá z uvedených metodik výpočtů mezd ve vybraných zemích. Ke komparaci vlivu metodik na čistý příjem zaměstnanců jsou sestaveny modelové příklady zahrnující rozdílné příjmové skupiny napříč vybranými státy.

Analýzou a komparací získaných dat byly navrženy úpravy metodiky výpočtu mzdy pro Českou republiku.

Klíčová slova: hrubá mzda, čistá mzda, superhrubá mzda, daň z příjmů, zdravotní pojištění, sociální pojištění, slevy na dani, základ daně

Progress of the methodology for the calculation of employess' wages and their impact on net wages

Abstract

This master thesis deals with the comparison of the impact of the wage calculation methodology on the nominal wages of three income groups of employees in the Czech Republic in period from 2000 to 2017. Furthermore, the methodology of calculating wages valid in selected countries of the European Union in 2017 is compared with the methodology valid in the Czech Republic. The countries selected for this comparison are the Slovak Republic and Austria.

The theoretical part is followed by the practical part, which results from the methodology of wage calculations in selected countries mentioned above. To compare the impact of methodologies on net income of employees, model examples are compiled, covering different income groups across selected countries.

By analyzing and comparing the obtained data, the wage calculation methodology for the Czech Republic was proposed.

Keywords: gross wage earnings, take-home pay, super-gross wage, income tax, health insurance, social insurance, tax relief, tax base

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Platné právní normy upravující mzdovou problematiku.....	14
3.1.1 Pracovně právní vztah.....	14
3.1.2 Vznik pracovního poměru	15
3.1.3 Skončení pracovního poměru	16
3.1.4 Dohody konané mimo pracovní poměr	16
3.1.5 Mzda, plat a odměny z dohod.....	17
3.1.6 Srážky ze mzdy	20
3.1.7 Metodické a věcné poznámky.....	23
3.2 Metodiky výpočtů mezd ve vybraných zemích EU	24
3.2.1 Metodika výpočtů mzdy pro Slovenskou republiku.....	24
3.2.2 Metodika výpočtů mzdy v Rakousku	27
4 Vlastní práce	32
4.1 Data z OECD.....	32
4.2 Modely metodik výpočtů čistých mezd	35
4.2.1 Analýza vývoje metodik výpočtů čistých mezd v ČR.....	35
4.2.2 Model metodiky výpočtu čisté mzdy ve Slovenské republice.....	44
4.2.3 Model metodiky výpočtu čisté mzdy v Rakousku.....	45
4.3 Modelové příklady výpočtů metodik mezd.....	46
4.3.1 Modelové příklady metodik výpočtů mezd pro Českou republiku.....	46
4.3.2 Analýza vývoje slev na poplatníka a odpočtů na dítě.....	64
4.3.3 Modelové příklady metodik výpočtů mezd pro Slovenskou republiku a Rakousko... ..	67
4.4 Komparace metodik výpočtů mezd.....	74
4.4.1 Návrhy úprav metodiky výpočtů mezd v České republice	82
5 Závěr	83
Seznam použitých zdrojů	84

Seznam obrázků

Obrázek 1: Průměrné mzdy zemí v OECD.....	33
Obrázek 2: Míra zaměstnanosti zemí v OECD.....	34

Obrázek 3: Procentní vyjádření složek mzdy pro Slovenskou republiku	80
Obrázek 4: Procentní vyjádření složek mzdy pro Rakousko	81
Obrázek 5: Procentní vyjádření složek mzdy pro Českou republiku.....	81

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled změn vývoje minimální mzdy	18
Tabulka 2: Porovnání zaručené mzdy pro rok 2017 a 2018 v (Kč/h).....	19
Tabulka 3: Vývoj průměrné měsíční mzdy od roku 2000-2017	20
Tabulka 4: Daňové zvýhodnění na vyživované děti pro rok 2018	21
Tabulka 5: Sazby pojistného na sociální zabezpečení	22
Tabulka 6: Přehled zdravotních pojišťoven z ČR.....	23
Tabulka 7: Odvody na sociální a zdravotní pojištění	26
Tabulka 8: Rozdělení sociálního pojištění.....	26
Tabulka 9: Nezdánitelné částky mzdy v Rakousku	28
Tabulka 10: Třídy pro stanovení roční zálohy na daň	28
Tabulka 11: Zdanění odměn	29
Tabulka 12: Složky sazeb SSC	30
Tabulka 13: Poměr hrubé (brutto) mzdy a povinných odvodů vybraných zemí	35
Tabulka 14: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2000	36
Tabulka 15: Sazby pro sociální pojištění v roce 2000	37
Tabulka 16: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2001	38
Tabulka 17: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2006	39
Tabulka 18: Sazby pro sociální pojištění v roce 2008	42
Tabulka 19: Sazby sociálního pojištění pro rok 2009.....	43
Tabulka 20: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu A - podprůměrný příjem.....	60
Tabulka 21: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu B – průměrný příjem	62
Tabulka 22: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu C – nadprůměrný příjem	63
Tabulka 23: Vývoj odpočtů ze mzdy pro rok 2000-2017	65
Tabulka 24: Dílčí výpočty pro Českou republiku v měně EUR.....	74
Tabulka 25: Parametry použité v metodikách výpočtů daně vybraných států pro rok 2017	75
Tabulka 26: Parametry použité v metodikách výpočtů daně v ČR před rokem 2008	76

Tabulka 27: Sazby pro odvody na sociální a zdravotní pojištění 78

Tabulka 28: Údaje sloužící pro porovnání metodik výpočtů mezd 79

Seznam použitých zkratk

FO	fyzická osoba
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
DPP	dohoda o provedení práce
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
ČR	Česká republika
SSC (social security contribution)	příspěvek na sociální zabezpečení
„Prohlášení k dani“	Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti
HM	hrubá mzda
ZD	základ daně
ZP	zdravotní pojištění
SP	sociální pojištění
ZDP	záloha na daň z příjmů
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

1 Úvod

Stávající metodika výpočtu mzdy v České republice je nejen v období volebních kampaní, nebo při změně vlády velmi často zmiňované téma. Výpočet mzdy, který je momentálně platný v České republice a je založena na výpočtu přes koeficient, jež se nazývá superhrubá mzda, byl zaveden rozhodnutím vlády v roce 2008. Premiér chtěl po metodě výpočtu daně z příjmů FO, do té doby založenou na progresivní sazbě zdanění, změnit sazbu daně z příjmů FO na sazbu jednotnou, která nebude při výpočtu zohledňovat výši příjmů zaměstnance.

Do změny v metodice výpočtu mzdy platné od roku 2008 bylo v České republice využíváno progresivní zdanění příjmů zaměstnanců, které vedlo k snižování sociálních nerovností ve společnosti.

Začátkem roku 2018 byl novou vládou zveřejněn návrh na zrušení výpočtu mzdy pomocí superhrubé mzdy a do připomínkového řízení byl zaslán návrh na návrat k metodice výpočtu čisté mzdy pomocí hrubé mzdy, při které by se zvýšila základní sazba daně na 19 %. Vznikla by i druhá sazba zdanění, která by platila u ročních příjmů převyšujících částku 1 500 000 Kč, kde by sazba daně byla ve výši 24 % a nahradila by solidární daň. Tento návrh byl ovšem svržen a nevstoupil v platnost, a proto se i v roce 2019 stále využívá metoda výpočtu mzdy pomocí superhrubé mzdy.

Koncept výpočtu pomocí superhrubé mzdy není ve světě zcela běžný a vede ke zkreslení daňových odvodů. Vzhledem k porovnání se sousední Slovenskou republikou, která využívá jednotné sazby daně, a Rakouskem využívajícího progresivní zdanění, je i přes jednotnou sazbu daně zdanění v České republice složité na výpočet a sazba daně neodpovídá reálnému odvodu z hrubé mzdy na daň z příjmů FO, jako tomu je u sousedních zemí.

Proto je velmi důležité porozumět užívaným metodikám výpočtů mezd, jak v České republice, tak i v sousedních zemích, a porovnat jejich dopad na čistý příjem zaměstnanců.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je vyhodnocení vývoje metodik výpočtů mezd zaměstnanců od roku 2000 do roku 2017, na kterou bude navazovat analýza metodik výpočtů mezd pro rok 2017 s vybranými státy EU. Na základě provedených modelových výpočtů budou navrženy možnosti úprav pro řešení metodiky výpočtu čisté mzdy v České republice v souvislosti s jejich vlivy na nominální příjem zaměstnanců.

2.2 Metodika

Teoretická část práce využívá vhodné odborné knižní publikace, platné právní normy v daných obdobích a potřebné internetové zdroje. Pomocí analýzy a komparace dostupných zdrojů je sepsána literární rešerše.

Vlastní práce je sestavena ze znalostí metodik výpočtů mezd tří vybraných zemí, mezi které patří Česká republika, Slovenská republika a Rakousko. Země jsou vybrány na základě informací získaných z organizace OECD, ale také s ohledem na geografické umístění jednotlivých zemí.

K seznámení se s problematikou metodik výpočtů mezd slouží dostupné zdroje uvádějící metodiky výpočtů mezd v České a Slovenské republice a Rakousku. Tato analýza výpočtů čistých mezd v jednotlivých zemích ústí do jednoduché deskripce metodik výpočtů mezd, která umožňuje lepší orientaci v problematice. Hlavními body analýzy jsou výpočty čisté mzdy v České republice od roku 2000 do roku 2017. U vybraných zemí se jedná pouze o analýzu metodik výpočtů mezd platnou pro rok 2017.

Na zmíněnou deskripci metodik výpočtů čistých mezd navazují modelové příklady. Modelové příklady jsou vždy rozděleny do tří příjmových skupin, které vychází z průměrné mzdy daného období. První skupinu tvoří podprůměrné mzdy, tj. polovina průměrné mzdy, druhou skupinu průměrné mzdy a třetí skupinu nadprůměrné mzdy, jež jsou vyšší o 75 % od základu, tj. průměrné mzdy. U všech modelových příkladů jsou nastaveny stejné podmínky, tj. uplatnění slevy na poplatníka a slevy na jedno vyživované dítě. Modelové příklady vývoje metodiky výpočtů mezd v České republice jsou počítány z průměrné měsíční mzdy platné pro daný rok. Součástí je analýza vývoje slev na poplatníka a vyživované dítě v České republice ve sledovaném období.

Závěrem vlastní práce je komparace metodik výpočtů mezd vybraných států. V komparaci jsou užity roční průměrné mzdy vybraných států zveřejněné na OECD v měně užívané v daném státě. Z těchto důvodů je mzda České republiky přepočítána na měnu euro. Součástí komparace metodiky výpočtů čistých mezd vybraných států jsou návrhy na úpravy metodiky výpočtů mezd v České republice.

3 Teoretická východiska

Kapitola obsahuje teoretické zpracování mzdové problematiky a metodiky výpočtů mezd v rozmezí období roků 2000 - 2017, potřebných jako podklad k vlastní části práce.

3.1 Platné právní normy upravující mzdovou problematiku

Kapitola charakterizuje platné právní předpisy a zákony, které zahrnují mzdovou problematiku v platném znění.

3.1.1 Pracovně právní vztah

Zákoník práce upravuje právní vztahy, neboli pracovněprávní vztahy, vznikající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem při výkonu závislé práce.

Závislou prací se rozumí práce, která je vykována:

- ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance,
- jménem zaměstnavatele,
- dle pokynů zaměstnavatele,
- zaměstnanec jí pro zaměstnavatele vykonává osobně.

Odměnou této práce je mzda, plat, popř. odměna za práci. Zaměstnanec práci vykonává na náklady a odpovědnost zaměstnavatele v určité pracovní době na pracovišti určeném zaměstnavatelem (§ 2 odst. 3 Zákoníku práce).

Zaměstnavatelem je právnický subjekt, u něhož vykonává fyzická osoba závislou práci v pracovněprávním vztahu. Zaměstnavatelem v České republice může být fyzická osoba podnikající jako OSVČ, občan, právnická osoba, obec, stát. V případě státu je zaměstnavatelem Česká republika (Vybíhal, 2017, str. 21).

Zaměstnavatel je povinen vytvářet pro zaměstnance takové pracovní podmínky, které povedou k bezpečnému výkonu práce. Zaměstnavatel také zajišťuje odborný rozvoj pro své zaměstnance a umožňuje zaměstnancům stravování v průběhu všech směn (Vybíhal, 2008, str. 52).

Zaměstnanec je fyzická osoba vykonávající závislou práci pro zaměstnavatele v pracovně právním vztahu.

Formou pracovněprávního vztahu může být pracovní poměr a dohody o pracích konané mimo pracovní poměr.

3.1.2 Vznik pracovního poměru

Před samotným vznikem pracovního poměru probíhá výběr osob ucházejících se o zaměstnání. Kritériem výběru je kvalifikace, schopnosti, vzdělání uchazeče a další kritéria stanovená zaměstnavatelem a vedoucím pracovníkem. Stanovená kritéria ověřuje zaměstnavatel, nebo osoby jím pověřené, pomocí životopisu uchazeče a výběrovým řízením. Po vybrání vhodného kandidáta zaměstnavatel sepisuje se zaměstnancem písemnou pracovní smlouvu.

Zákonnými náležitostmi smlouvy je:

- druh výkonu práce,
- místo výkonu práce,
- den nástupu do práce, tj. i den vzniku pracovního poměru.

Mezi další náležitosti pracovní smlouvy patří např.: stanovení zkušební doby, smluvní strany, trvání pracovního poměru, pracovní doba, výše mzdy, výpovědní doba a další. Pracovní poměr vzniká dnem nástupu do práce nebo jmenováním.

Dnem vzniku pracovního poměru je zaměstnavatel vůči zaměstnanci povinen [§ 38 odst. 1 Zákoníku práce]:

- *„přidělovat práci podle pracovní smlouvy,*
- *platit mu mzdu nebo plat za vykonanou práci,*
- *vytvářet podmínky pro plnění pracovních úkolů*
- *„dodržovat ostatní pracovní podmínky.“*

Zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonává práci osobně dle pokynu zaměstnavatele podle pracovní smlouvy. Při výkonu této práce se musí dodržovat pracovní doba uvedená v pracovní smlouvě a další povinnosti, které vyplývají z pracovního poměru (Vybíhal, 2017, str. 25).

Pracovní poměr lze dělit na:

- dobu určitou,
- dobu neurčitou.

Pracovní poměr na dobu určitou je stanoven na přesné časové rozmezí doby trvání pracovní smlouvy, která nesmí přesáhnout období tří let.

Dalším dělením pracovního poměru je:

- hlavní pracovní poměr
- vedlejší pracovní poměr.

Takto se pracovní poměry dělily do roku 2006, kdy byly nahrazeny pouze termínem práce na plný úvazek, pomocí něhož je vyjádřena délka odpracovaných hodin, která se rovná délce pracovní doby, ta nesmí překročit limit 40 hodin za týden. Pokud je smlouva stanovena na kratší dobu, než je pracovní doba daného zaměstnavatele, jedná se pouze o sjednání kratší pracovní doby (Jakešová, 2010).

Kratší pracovní úvazek se sjednává v případě, kdy zaměstnavatel nemá pro pracovníka tolik práce, aby zaměstnanec mohl pracovat na plný úvazek, popřípadě zaměstnanec nemůže nebo nechce pracovat na plný úvazek.

3.1.3 Skončení pracovního poměru

„Možnosti rozvázání pracovního poměru[§ 48 odst. 1 Zákoníku práce]:

- *dohodou,*
- *výpovědí,*
- *okamžitým zrušením,*
- *zrušením ve zkušební době,*
- *uplynutím sjednané doby.“*

Pokud se zaměstnanec se zaměstnavatel dohodnou na rozvázání pracovního poměru formou dohody, jako oboustranného jednání, tak výpovědní lhůta trvá nejméně 2 měsíce od 1. dne v měsíci, který následuje po měsíci podání výpovědi dohodou.

3.1.4 Dohody konané mimo pracovní poměr

Dohody konané mimo pracovní poměr jsou častým doplněním formy pracovněprávního vztahu. V posledních letech bývají velmi oblíbené a často užívané při sjednávání práce mimo pracovní poměr vznikající mezi zaměstnavateli i zaměstnanci (Bukovjan a Chládková, 2008).

1) Dohoda o provedení práce (DPP)

Tato dohoda nese omezení 300 odpracovaných hodin v kalendářním roce pro jednoho zaměstnavatele. Pokud měsíční mzda zaměstnance nepřesáhne na tuto dohodu částku 10 000 Kč, tak nebudou z této práce odvedeny srážky na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení zaměstnance ani zaměstnavatele. Zaměstnavatel sráží zaměstnanci zálohu na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Pokud zaměstnanec podepsal „Prohlášení k dani“ bude mu poskytnuta sleva na poplatníka (Vybíhal, 2017, str. 43).

2) Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)

Dohoda je vhodná pro zaměstnance, u nichž nedojde k překročení v průměru poloviny stanovené týdenní pracovní doby zaměstnavatelem. Při plnění této dohody se z každé měsíční mzdy odvádí sociální a zdravotní pojištění zaměstnance i zaměstnavatele a dále daň z příjmů fyzických osob, kde je možné, stejně jako u DPP, uplatnit slevu na poplatníka (§ 76 odst. 1 Zákoníku práce).

Obě zmíněné dohody musí mít stejně jako pracovní smlouva písemnou formu, kde jedno z vyhotovení dostane zaměstnanec.

3.1.5 Mzda, plat a odměny z dohod

„Mzda je peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci.“ [§ 109 odst. 2 Zákoníku práce]

„Plat je peněžité plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem, kterým je [§ 109 odst. 3 Zákoníku práce]:

- *stát,*
- *územní samosprávný celek,*
- *státní fond,*
- *příspěvková organizace*
- *školská právnická osoba zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona, regionální rada regionu soudržnosti.“*

Mzda, popř. plat, jsou splatné po měsíci, ve kterém zaměstnanci vznikl nárok na jeho vyplacení. Mzda za měsíc leden bude tedy vyplacena v měsíci následujícím, čímž je měsíc únor.

Při výkonu práce na DPP nebo DPČ je vyplácena peněžitá odměna z dohod.

Minimální mzda je stanovení nejnižší možné odměny za práci v pracovněprávním vztahu. Proto mzda zaměstnance nesmí být nikdy nižší, než minimální mzda.

Od 1. 1. 2018 je stanovena minimální mzda ve výši 12 200 Kč, tj. v přepočtu na čtyřiceti hodinovou týdenní pracovní dobu 73,20 Kč na hodinu. V roce 2017 činila minimální hodinová mzda 66 Kč na hodinu, tzn. že minimální hodinová sazba vzrostla o 7,20 Kč (Hájková, 2017).

V lednu roku 2000 byla minimální měsíční mzda 4 000 Kč a během osmnácti let vzrostla na více, než trojnásobek, tj. na částku 12 200 Kč.

Vývoj minimální mzdy a minimální hodinové sazby v období od roku 2000 do roku 2018 obsahuje tabulka č. 1, která obsahuje pouze přehled změn minimální mzdy ve zmíněném období. V roce 2008 až 2013 nebyla výše minimální mzdy změněna, proto není obsažena v tabulce.

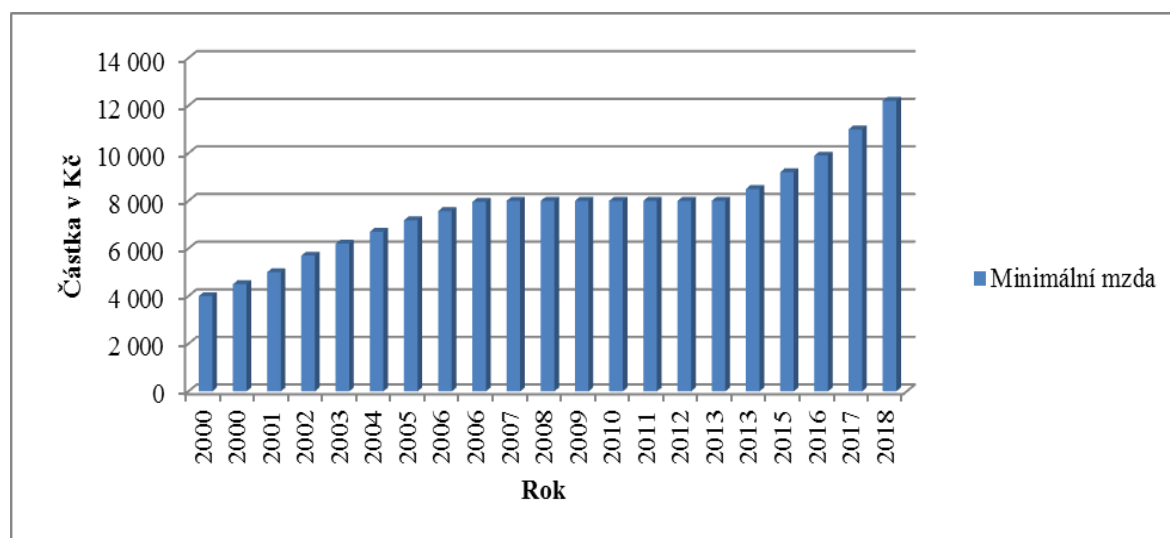
Tabulka 1: Přehled změn vývoje minimální mzdy

Období	Výše minimální mzdy (Kč/h)	Výše měsíční minimální mzdy (Kč)
2000 (leden)	22,30	4 000
2000 (červenec)	25,00	4 500
2001 (leden)	30,00	5 000
2002 (leden)	33,90	5 700
2003 (leden)	36,90	6 200
2004 (leden)	39,60	6 700
2005 (leden)	42,50	7 185
2006 (leden)	44,70	7 570
2006 (červenec)	48,10	7 955
2007 (leden)	48,10	8 000
2013 (srpen)	50,60	8 500
2015 (leden)	55,00	9 200
2016 (leden)	58,70	9 900
2017 (leden)	66,00	11 000
2018 (leden)	73,20	12 200

Zdroj: Odbor 62, 2018, cit. 2018-06-07

Vývoj měsíční minimální mzdy v ČR v období od roku 2000 až 2018 zobrazuje grafické znázornění č. 1. Vývoj měsíčních minimálních mezd je vyobrazen expanzivní křivkou, protože částky minimálních mezd ve zkoumaných obdobích rostly oproti období předcházejícímu.

Graf 1: Vývoj minimální mzdy v ČR od roku 2000

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Zaručená mzda je minimální hodnota práce, kde je brán zřetel na náročnost, složitost, namáhavost a odpovědnost vykonávané práce. Pomocí těchto kritérií je práce odstupňována do 8 stupňů. Tento pojem je v České republice zaveden od roku 2007 (Bělíková, 2009).

Tabulka 2: Porovnání zaručené mzdy pro rok 2017 a 2018 v (Kč/h)

		Skupina							
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Rok	2017	66,00	72,90	80,50	88,80	98,10	108,30	119,60	132,00
	2018	73,20	80,80	89,20	98,50	108,80	120,10	132,60	146,40

Zdroj: Vlastní zpracování dle Woff, 2017

Průměrná mzda je vyjádření všech příjmů zaměstnanců zaúčtovaných v daném období k výplatě v přepočtu na jednoho zaměstnance. V České republice dosáhne na průměrnou mzdu asi třetina obyvatel (Bureš, 2017).

Hrubá mzda je úhrn příjmů zaměstnance od zaměstnavatele. Tento příjem zahrnuje základní mzdu, příplatek za práci přesčas, prémie, odměny a náhradu mzdy za dovolenou.

Čistá mzda je pojem pro část hrubé mzdy, od níž je odečteno zdravotní a sociální pojištění a záloha na daň z příjmů FO (Ondrová, 2003).

Tabulka 3: Vývoj průměrné měsíční mzdy od roku 2000-2017

Rok	Průměrná roční mzda v nepodnikatelské sféře	Rok	Průměrná roční mzda v nepodnikatelské sféře
2000	13 457 Kč	2009	24 411 Kč
2001	14 733 Kč	2010	24 453 Kč
2002	16 197 Kč	2011	24 494 Kč
2003	17 692 Kč	2012	25 014 Kč
2004	18 714 Kč	2013	25 255 Kč
2005	19 877 Kč	2014	25 884 Kč
2006	20 977 Kč	2015	26 830 Kč
2007	22 387 Kč	2016	28 075 Kč
2008	23 334 Kč	2017	29 504 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018b

Superhrubá mzda je hrubá mzda zvýšená o částku pojistného na zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatele.

3.1.6 Srážky ze mzdy

Srážky ze mzdy jsou děleny podle toho, zda se srážkou musí souhlasit zaměstnanec nebo zda je možné srazit částku ze mzdy zaměstnance bez jeho souhlasu. Dělení je tedy následující (Vybíhal, 2017, str. 108):

- srážky obligatorní (srážky bez souhlasu zaměstnance),
- srážky fakultativní (srážky se souhlasem zaměstnance).

Obligatorní srážky

1) Záloha na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Tato záloha je zdaňována formou měsíční zálohy na daň. Zmíněnou zálohu vypočítává zaměstnavatel svým zaměstnancům a v termínu určeném Zákonem o daních z příjmů ji odvede na účet finanční správy.

Pokud zaměstnanec (poplatník) podepsal u svého zaměstnavatele (plátce) „Prohlášení k dani z příjmů“, poplatník volí pouze jednoho hlavního zaměstnavatele pro kalendářní rok, může být poplatníkovi poskytnuta měsíční sleva na dani podle § 35 ba Zákona o daních příjmů. Měsíční sleva na poplatníka pro rok 2018 činí 2 070 Kč (Ministerstvo financí, 2018).

Dalšími slevami na dani jsou slevy určené v Zákonu o daních z příjmů podle § 35 ba a § 35 c. Dalším daňovým zvýhodněním je zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Zvýhodnění pro rok 2018 obsahuje následující tabulka č. 4.

Tabulka 4: Daňové zvýhodnění na vyživované děti pro rok 2018

Zvýhodnění na vyživované děti	Roční zvýhodnění	Měsíční zvýhodnění
na jedno dítě	15 204 Kč	1 267 Kč
na druhé dítě	19 404 Kč	1 617 Kč
na třetí a každé další dítě	24 204 Kč	2 017 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle § 35 c odst. 1 Zákona o daních z příjmů

V práci je řešena pouze sleva na poplatníka a zvýhodnění na vyživované děti, ostatní problematika není vzhledem k rozsahu práce rozebrána.

Zaměstnavatel vypočte zálohu na daň z příjmů ze superhrubé mzdy, tj. z úhrnu měsíčních příjmů fyzických osob ze závislé činnosti zvýšených o povinné pojištění. Záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti činí 15 % ze základu (superhrubé mzdy).

2) Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Pojistné na sociální zabezpečení je v České republice významným zdrojem příjmů veřejných rozpočtů. Platba pojistného je prováděna z důvodů realizace solidárního principu, kdy plátcí pojistného přispívají do systému sociálního zabezpečení, kde je pojistné formou dávek poskytováno sociální správou zabezpečení. Odvedené sociální pojištění se dělí na nemocenské pojištění, ze kterého se vyplácí nemocenská, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, dávky otcovské poporodní péče. Dalšími složkami jsou důchodové pojištění, z něhož se vyplácí starobní, invalidní a pozůstalostní důchod, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, který lze rozdělit na aktivní část, tj. například podpora tvorby nových

pracovních míst, a pasivní část, ze které se vyplácí podpora v nezaměstnanosti. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018a).

Toto pojistné, zahrnující pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, tvoří 30 % příjmů státního rozpočtu. Zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je stanovena výše pojistného, které se vypočítá procentní sazbou z vyměřovacího základu, tj. z hrubých mezd. Sazba pojistného je určena procenty z vyměřovacího základu, které jsou uvedeny v tabulce č. 5. Pojistné na sociální zabezpečení ve výši 31,5 % z vyměřovacího základu odvádí zaměstnavatel orgánům sociálního zabezpečení, kde 6,5 % (sazbu pojistného zaměstnance) strhává zaměstnanci ze mzdy (Vybíhal, 2017, str. 168).

Tabulka 5: Sazby pojistného na sociální zabezpečení

	Sazba pro zaměstnavatele	Sazba pro zaměstnance
Nemocenské pojištění	2,3 %	–
Důchodové pojištění	21,5 %	6,5 %
Státní politika zaměstnanosti	1,2 %	–
Součet pojistné na sociální zabezpečení	25,0 %	6,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vybíhal, 2017, str. 167

3) Pojistné na zdravotní pojištění

Platba pojistného platí pro osoby s trvalým pobytem v ČR, dále pro osoby bez trvalého pobytu v ČR, ale zaměstnané u zaměstnavatelů se sídlem v ČR. Zdravotní pojištění vzniká:

- dnem narození,
- okamžikem, kdy osoby bez trvalého pobytu v ČR se zaměstnají u zaměstnavatele v ČR,
- získáním trvalého pobytu v ČR.

Z pojistného na zdravotní pojištění se pojištěným platí zdravotní péče na území ČR. Plátcem pojistného je zaměstnavatel, stát a pojištěnci. Pojistné se platí konkrétním zdravotním pojišťovněm, kde jsou plátcí vedeni. Zdravotní pojišťovny spravují lékařskou péči, která byla poskytnuta pojištěnému na území České republiky. Volba zdravotní pojišťovny není určena zákonem, je dobrovolná, s výjimkou vojáků a žáků vojenských

škol, kteří jsou pojištěni u Vojenské zdravotní pojišťovny. Další výjimkou je narození dítěte. V tomto případě je dítě pojištěno u stejné zdravotní pojišťovny jako jeho matka v den narození dítěte (Vybíhal, 2017, str. 140).

Tabulka 6: Přehled zdravotních pojišťoven z ČR

Zkratka	Název	Kód
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	111
VoZP ČR	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR	201
ČPZP	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	205
OZP	Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	207
ZPŠ	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	209
ZP MV ČR	Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR	211
RBP	Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna	213

Zdroj: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2018, cit. 2018-06-05

Výše pojistného je 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné měsíční období. Vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn příjmů ze závislé činnosti, které byly předmětem daně z příjmů FO. Minimálním vyměřovacím základem je minimální mzda. Srážka ze mzdy zaměstnance na zdravotní pojištění je 4,5 % z hrubé mzdy. Zbýlých 9 % z vyměřovacího základu hradí zaměstnavatel za své zaměstnance. Zaměstnavatel je povinen odvést pojistné za sebe i své zaměstnance na příslušný účet zdravotní pojišťovny. Z toho vyplývá, že zaměstnanec je povinen sdělit zaměstnavateli svoji zdravotní pojišťovnu (Vybíhal, 2017, str. 151).

Fakultativní srážky

Zaměstnanec s nimi musí souhlasit, tzn. je s ním uzavřena dohoda o srážkách ze mzdy. Jedná se o následující srážky: výživné, stravné, paušální poplatek za užívání služebního mobilního telefonu a vozidla k soukromým účelům aj.

3.1.7 Metodické a věcné poznámky

1. Pro rok 2018 i 2017 lze uplatnit slevu na poplatníka ve výši 2 070 Kč za období jeden měsíc.

2. V roce 2017 je používán pojem „důchodové pojištění“, protože od 1. 1. 2009 se zaměstnancům sráží pouze důchodové pojištění ve výši 6,5 % z vyměřovacího základu (Vybíhal, 2017, str. 135).
3. Jednotlivé složky mzdy se pro zjednodušení zaokrouhlují na celé České koruny nahoru.
4. Náhrada mzdy za nemoc nepodléhá dani z příjmů. Je součástí příjmů zaměstnance.
5. Pro výpočet superhrubé mzdy je k hrubé mzdě přičteno sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, tj. hrubá mzda
  - + 25 % sociální pojištění zaměstnavatele
  - + 9 % zdravotní pojištění zaměstnavatele.

Proto je možné pro výpočet superhrubé mzdy uplatnit koeficient 1,34.

3.2 Metodiky výpočtů mezd ve vybraných zemích EU

Pro komparaci porovnání metodik výpočtů mezd v roce 2017 byly vybrány dva státy Evropské unie. Prvním státem je Slovenská republika. Tento stát byl zvolen z důvodů blízkých vztahů, podobné životní úrovně a vzájemnému propojení těchto dvou zemí v minulosti. Pro výpočet daňové povinnosti používá Slovenská republika proporcionální sazbu daně, což koresponduje s Českou republikou.

Dalším vybraným státem je Rakousko. Tato země byla vybrána z hlediska vyšší životní úrovně obyvatel a z důvodů vyšších ročních průměrných příjmů obyvatel. Obyvatelé České republiky žijící v pohraničí s Rakouskem vykonávají práci v cizí zemi z důvodu již zmíněných vyšších příjmů. Dalším ukazatelem je umístění vybraných států, jako sousedních zemí. Rakousko patří do západní Evropy s platební měnou euro, bude dobrý prostředek k porovnání příjmů s východním státem Slovenská republika, která má prostředek měny také euro. Dalším důvodem je využití systému progresivního výpočtu daně, které bylo v České republice využíváno do roku 2007.

3.2.1 Metodika výpočtů mzdy pro Slovenskou republiku

Průměrná mzda ve Slovenské republice je nižší, než průměrná mzda v České republice. Zdanění mzdy v ČR je vyšší proti východní zemi. Mzdová konvergence nebyla ani v jedné zemi tak rychlá, jak se očekávalo (Bureš, 2017).

Mezi základní odvody ze mzdy ve Slovenské republice patří odvod na sociální a zdravotní pojištění a na daň z příjmů fyzických osob. Tyto odvody jsou stejné jako povinné odvody ze mzdy v České republice.

1) Daň z příjmů FO ze závislé činnosti

Daň z příjmů FO ze závislé činnosti upravuje Zákon č. 595/2003 Zbierky.

Základ daně ze závislé činnosti se dle uvedeného zákona vypočítá ze všech zdanitelných příjmů ze závislé činnosti ponížených o pojistné na sociální a zdravotní pojištění a o nezdánitelné položky daně. Pro slovenský pojem nezdánitelná položka daně je českým synonymem od roku 2008 sleva na poplatníka. Pro rok 2017 je roční nezdánitelná položka daně ve výši 3 803,33 EUR. Měsíční daňové zvýhodnění je tedy 316,94 EUR (Finančné riaditeľstvo SR, 2017a). Nezdánitelná položka daně na poplatníka je, při průměrné roční mzdě pro rok 2017 uvedené v OECD v částce 13 201 EUR, tj. měsíční hrubé mzdě 1 100,08 EUR, 28,81% podílem z hrubé mzdy.

Poplatník daně si může uplatnit daňový bonus na vyživované děti. Roční bonus činí 256,92 EUR, měsíční bonus je 21,41 EUR na každé vyživované dítě po dobu, kdy se dítě považuje za vyživované. Důležitou podmínkou pro uplatnění bonusu jsou příjmy ve zdaňovacím období, které musí přesáhnout minimální hranici 2 610 EUR. Daňový bonus nesníží základ daně, ale sníží výši zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti (Finančné riaditeľstvo SR, 2017b).

Daňový bonus je 1,95% podílem z průměrné mzdy uvedené OECD pro rok 2017.

Sazba daně je 19 % ze základu daně. Pokud základ daně snížený o nezdánitelné položky přesahuje 176,8 násobek platného životního minima (tj. 35 022,31 EUR) navýší se sazba daně o 6 %, tzn. že v tomto případě bude sazba daně 25 % ze základu daně. Uvedenou daň, stejně jako v ČR, odvádí zaměstnavatel za své zaměstnance příslušnému finančnímu orgánu (Finančné riaditeľstvo SR, 2017c).

2) Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

Veřejné zdravotní pojištění je definováno v Zákoně „č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, 2018).

Sociální zabezpečení je ve Slovenské republice upraveno „Zákonem č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov“ dále „Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov“ a „Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov“ (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, 2018).

Sazby odvodů na sociální a zdravotní pojištění platné pro rok 2017 obsahuje následující tabulka č. 7.

Tabulka 7: Odvody na sociální a zdravotní pojištění

	Sazby pro zaměstnavatele	Sazby pro zaměstnance
Sociální pojištění	25,2 %	9,4 %
Zdravotní pojištění	10,0 %	4,0 %
Součet odvodů	35,2 %	13,4 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Marek, 2005

Plátcem zdravotního pojištění je každá FO, viz podmínky pro zdravotní pojištění v České republice. Zdravotní pojištění hradí zaměstnavatel za své zaměstnance ve výši 10 % a dále zaměstnanec ve výši 4 %, viz tabulka č. 7. Zaměstnavatel (plátce pojistného) má za povinnost vypočítat, platit a odvést pojistné za sebe i svého zaměstnance.

Sociálního pojištění ve Slovenské republice odvádí zaměstnavatel za sebe i své zaměstnance. Zaměstnavatel za své zaměstnance platí sazbu 25,2 % z vyměřovacího základu (hrubé mzdy) a zaměstnanec odvádí 9,4 % ze své hrubé mzdy.

Rozdělení odvodu na sociální pojištění zaměstnance a zaměstnavatele zobrazuje tabulka č. 8.

Tabulka 8: Rozdělení sociálního pojištění

	Sazby pro zaměstnance	Sazby pro zaměstnavatele
Nemocenské pojištění	1,40 %	1,40 %
Starobní pojištění	4,00 %	14,00 %
Invalidní pojištění	3,00 %	3,00 %
Pojištění v nezaměstnanosti	1,00 %	1,00 %
Úrazové pojištění	-	0,80 %
Garanční pojištění	-	0,25 %
Rezervní fond solidarity	-	4,75 %
Celkem	9,40 %	25,20 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2018, s. 490

Model pro výpočet čisté mzdy ve Slovenské republice je obecně sestaven a uveden v kapitole 4.3.1. Model výpočtu čisté mzdy pro Slovenskou republiku.

3.2.2 Metodika výpočtů mzdy v Rakousku

Mzdové podmínky jsou v Rakousku nadprůměrné, a proto se Rakousko řadí mezi nejvyspělejší země Evropské unie v kvalitě života. Dokonce obyvatelé Vídně mají dlouhodobě nejlepší podmínky k životu na světě. Růst rakouské ekonomiky zabezpečují malé a střední společnosti vyznačující se vysokou pružností. Společnosti s více, jak 250 zaměstnanci, mají řídké zastoupení, které je vyčísleno pouze na 1 % z průmyslových společností (Gola, Ondráčková, 2013).

Výhodou ve mzdovém ohodnocení zaměstnanců je poskytování třináctého a čtrnáctého platu. Legislativní podmínky v Rakousku poskytují proti České a Slovenské republice větší možnosti v četnosti nezdanitelných částek mzdy na poplatníka. Výhodnější jsou i daňové odpočty a slevy na vyživované děti.

1) Daň z příjmů FO ze závislé činnosti

Výpočet daně z příjmů FO ze závislé činnosti je rozděleno podle rodinného stavu zaměstnanců. Jiné zdanění je možné uplatnit pro manželský pár (může být i bezdětný) a pro osoby rozvedené nebo samostatně žijící (OECD, 2018, str. 188).

Pro lepší porovnání metodik výpočtů mzdy zaměstnanců s Českou a Slovenskou republikou je zvolen systém zdanění pro samostatně žijícího rodiče s jedním vyživovaným dítětem, bez nároku na příspěvky pro samostatně žijícího rodiče s dětmi. Tento případ nejvíce odpovídá systémům vybraných zemí, kde si daňové zvýhodnění na děti může uplatnit jeden z rodičů. Ze stejných důvodů jsou do výpočtu zahrnuty pouze zvýhodnění týkající se jednoho vyživovaného dítěte a poplatníka daně. Z práce jsou vyloučena zvýhodnění, jako jsou nestandardní daňové úlevy (non-standard tax relief) a další.

Výpočet zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti

Při výpočtu zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti je nutné rozdělit příjmy na běžné měsíční a na třináctý a čtrnáctý plat.

Základ pro výpočet zálohy u běžných měsíčních příjmů je očištěn o příspěvek na sociální zabezpečení (SSC), viz bod 2. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, a o standardní daňové úlevy. Mezi standardní daňové úlevy v tomto případě patří základní

příspěvek (basic allowance), příspěvek na pracovní výdaje (work-related expenses) a příspěvek na vyživované děti.

Tabulka 9: Nezdánitelné částky mzdy v Rakousku

	Standardní daňové úlevy		
	Základní příspěvek	Příspěvek na pracovní výdaje	Příspěvek na vyživované dítě
Nezdánitelné částky za rok v EUR	60	132	440

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2018, str. 187

Ze zbývající částky základu se vypočte záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti. Pro určení zálohy na daň se základ rozpočítá dle zdanitelné částky do tříd (od první třídy). Zbývá část, která nebude v celé výši zdanitelné částky, se zdaní sazbou daně pro danou třídu.

Daňová úleva (tj. základní příspěvek a příspěvek na pracovní výdaje) na poplatníka je 0,45 % při průměrné hrubé mzdě pro rok 2017, uvedené OECD, v částce 42 852 EUR. Daňová úleva, která je uvedena jako příspěvek na vyživované děti je 1,03% podílem z průměrné mzdy.

Tabulka 10: Třídy pro stanovení roční zálohy na daň

Třída	Zdanitelná částka (EUR)	Sazba daně	Záloha na daň (EUR)
1.	11 000	0 %	0
2.	7 000	25 %	1 750
3.	13 000	35 %	4 550
4.	29 000	42 %	12 180
5.	30 000	48 %	14 400
6.	910 000	50 %	455 000
7.	nad 910 000	55 %	

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2018, str. 192

Ze základu pro výpočet zálohy pro třináctý a čtrnáctý plat je odčitatelný příspěvek na sociální zabezpečení (SSC) pro příslušné platy a pevně stanovená částka 620 EUR,

která je od daně osvobozena. Částka po odečtení SSC a 620 EUR je základ pro výpočet zálohy daně z příjmů a je zdaněna odstupňovanou sazbou viz tabulka č. 11 (Graber, 2017).

Tabulka 11: Zdanění odměn

Další odměny (EUR)	Daň
620	0,00 %
24 380	6,00 %
25 000	27,00 %
33 333	35,75 %
nad 83 333	50,00 %

Zdroj: Graber Claudia, 2017, cit. 2018-06-18

Zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti obou variant příjmů se sečtou. Celková záloha na daň bude ponížena o daňový zápočet na dojíždění ve výši 400 EUR. Na tento daňový zápočet má nárok každý poplatník (i ten poplatník, který do práce nedojíždí). Daňovým zápočtem pro výpočet upravené zálohy na daň by v případě rodiny s dětmi, kde má stálý příjem pouze jeden z rodičů, dále v případě rodiny s jedním rodičem, bude zápočet na jedno dítě v rodině 494 EUR, druhé dítě by zápočet navýšilo o 175 EUR, třetí a každé další dítě navýší zápočet o 220 EUR (OECD, 2018, str. 191).

Čistá (netto) mzda se získá snížením hrubé (brutto) mzdy o zálohu na daň z příjmů FO ze závislé činnosti a příspěvek na sociální zabezpečení (SSC).

2) Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

V Rakousku jsou náklady na sociální a zdravotní pojištění souhrnně vykazovány jako příspěvek na sociální zabezpečení se zkratkou SSC („social security contribution“) (OECD, 2018, str. 192).

Na odvodech pojistného se podílejí zaměstnanci i zaměstnavatelé. Pojistné je určeno sazbou z úhrnu příjmů zaměstnanců. V případě třináctého a čtrnáctého platu je sazba příspěvku menší, než v měsíčních mzdách.

Tabulka 12: Složky sazeb SSC

	Sazby pro zaměstnavatele	Sazby pro zaměstnance
Zdravotní pojištění	3,78 %	3,87 %
Důchodové pojištění	12,55 %	10,25 %
Pojištění v nezaměstnanosti	3,00 %	(*pozn.)
Úrazové pojištění	1,30 %	–
Příspěvek ministerstvu práce a sociálních věcí	–	0,50 %
Příspěvek na podporu bytové výstavby	0,50 %	0,50 %
Příspěvek na zajištění mzdových plateb v případě úpadku	0,35 %	–
Celkem	21,48 %	15,12 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2018, str. 194

(*pozn.) Pro rok 2017 je příspěvek zaměstnanců na pojištění v nezaměstnanosti stanoven podle výše měsíčního příjmu zaměstnance. Nulová sazba je pro zaměstnance, jejichž měsíční příjem je do částky 1 342 EUR. Sazba 1 % je pro měsíční příjem do 1 464 EUR. Sazba 2 % do 1 648 EUR. Pro částky přesahující 1 648 EUR je sazba 3 % z hrubé (brutto) mzdy.

Při výpočtu příspěvku na sociální zabezpečení (SSC) zaměstnavatel přiřadí zaměstnanci sazbu odvodu na pojištění v nezaměstnanosti podle jeho měsíčního hrubého (brutto) příjmu. Zvolenou sazbu přičte k sazbám určených pro zaměstnance.

Výpočet příspěvku na sociální zabezpečení

Je nutné rozlišit měsíční příjem od třináctého a čtrnáctého platu. U měsíčních příjmů je sazba pro zaměstnance stanovena dle předcházející tabulky č. 12. Kdežto u třináctého a čtrnáctého platu je od sazby odečten příspěvek ministerstvu práce a sociálních věcí a příspěvek na podporu bytové výstavby, tzn. že sazba bude ponížena o 1 % oproti běžnému měsíčnímu příjmu.

Po vypočtení obou variant odvodů na příspěvek na sociální zabezpečení (SSC) se odvody sečtou.

Příspěvek na sociální zabezpečení (SSC) zahrnuje všechna zákonná opatření pro pomoc obyvatelům v nepříznivých životních situacích. Systém sociálního zabezpečení

se v Rakousku dělí na systém sociálního pojištění (Sozialversicherung) a systém sociální pomoci (Sozialhilfe). Do odvětví sociálního pojištění patří nemocenské, důchodové, úrazové pojištění a pojištění v nezaměstnanosti. O udělení dávek na sociální pomoc rozhodují místní úřady (Odbor zaměstnanosti, 2018).

Zdravotní pojištění je povinné pro osoby žijící na území Rakouska, popřípadě pracující u rakouského zaměstnavatele. Pokud platí jeden z rodiny povinné pojistné na zdravotní pojištění, tak mají na ošetření nárok i ostatní členové rodiny. Systém zdravotní péče v Rakousku je jeden z nejvyspělejších v Evropské unii, ale i ve světě. V roce 2012 prošlo zdravotnictví v Rakousku reformou, která vedla ke zlepšení podmínek. Ministerstvo zdravotnictví poskytuje svým pojištěncům řadu programů a vzdělávání v oblasti zdraví. Mezi programy patří např.: program prevence sebevražd, program v boji proti alkoholu, nutriční poradenství aj. (Federal Ministry of Health, 2018).

4 Vlastní práce

Vlastní práce vyplývá z teoretických východisek a navazuje na problematiku uvedenou v ní. Součástí vlastní práce je analýza metodik výpočtů mezd v České republice od roku 2000 do roku 2017, která obsahuje veškeré změny týkající se tohoto období. V práci jsou také uvedeny metodiky výpočtů mezd platné ve Slovenské republice a Rakousku v roce 2017.

Na tuto problematiku navazují modelové příklady výpočtu mezd, které jsou rozděleny do tří příjmových skupin obyvatel, podle analyzovaných metodik. Příjmové skupiny jsou voleny tak, aby tvořily průřez společnosti z hlediska výše mzdy. Skupiny jsou voleny v procentuálním poměru k průměrné hrubé mzdě v konkrétní zemi pro daný rok. Použitá metodika výpočtu mzdy pro daný rok se shoduje se skutečně používanou metodikou v konkrétní zemi.

Kapitola dále pokračuje porovnáním metodik užitých v České a Slovenské republice a Rakousku pro rok 2017. Porovnání metodik výpočtů mezd povede k doporučení změn současné metodiky užívané v České republice.

Součástí kapitoly jsou informace zveřejněné OECD pro porovnání mzdové úrovně vybraných zemí.

4.1 Data z OECD

OECD je mezinárodní vládní organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Organizace sdružuje ekonomicky významné země světa a porovnává jejich vyspělost dle oblastí, mezi které například patří: ekonomika, finance, obchod, vzdělávání a věda, zemědělství, vzdělání a životní prostředí a další (Odbor 71, 2007).

OECD zveřejňuje každý rok průměrné mzdy v porovnání s členskými státy. Průměrné mzdy se porovnávají v měně amerického dolaru (USD) za roční období. V obrázku 1 jsou zveřejněna data za rok 2016, která jsou přepočítaná podle parity kupních sil daných zemí za roční období (tj. přepočítaná průměrná mzda paritou kupních sil za 12 měsíců) (OECD, 2018b).

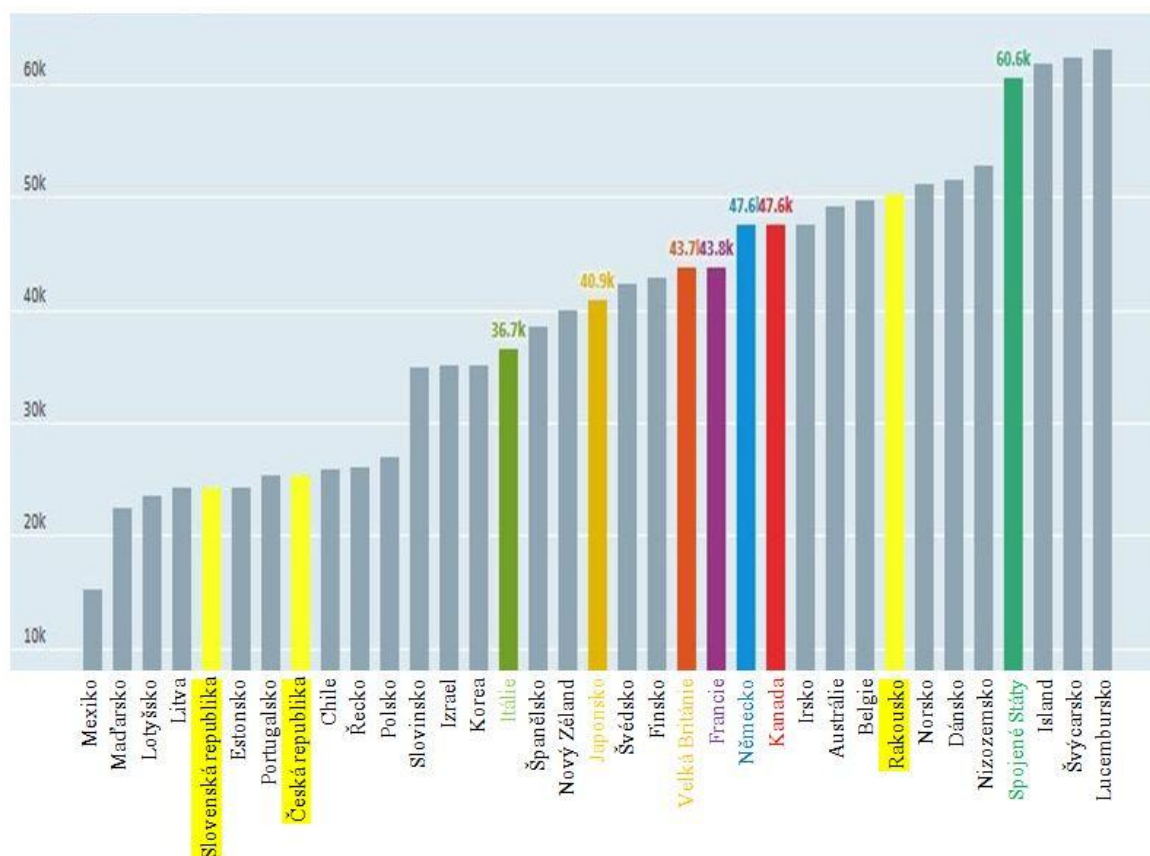
Na obrázku č. 1 jsou zvýrazněny průměrné roční mzdy pro Českou republiku, Slovenskou republiku a Rakousko, tj. pro vybrané země k porovnání metodik výpočtů mzdy. Nejnižší průměrnou roční mzdu vykazuje Slovenská republika v částce 23 508 USD. Česká republika zaznamenala oproti Slovenské republice patrně vyšší

průměrnou roční mzdu v částce 23 722 USD. Rakousko vykazuje dvojnásobnou roční průměrnou mzdu ve výši 48 295 USD. Konvergence mzdy v Rakousku byla dvakrát rychlejší, než u České a Slovenské republiky.

Vzhledem k tomu, že jsou na obrázku 1 přepočítané roční průměrné mzdy paritou kupních sil, tak obyvatelé Rakouska mají za rok dvakrát více volných peněžních prostředků, než obyvatelé České republiky a Slovenské republiky.

Obrázek 1: Průměrné mzdy zemí v OECD

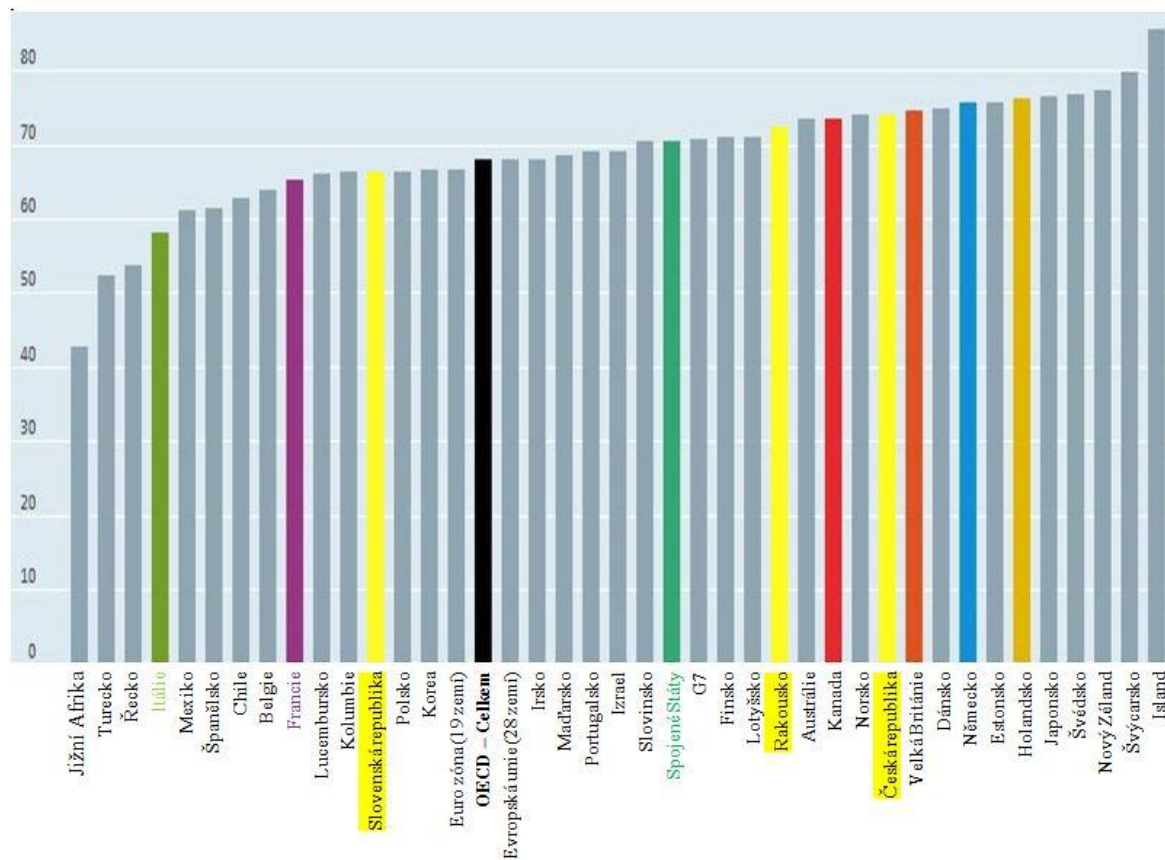

Zdroj: OECD, 2017a, cit. 2018-05-27

OECD dále zveřejňuje i míru zaměstnanosti členských států, pomocí které je možné určit, do jaké míry jsou využívány pracovní síly lidských zdrojů ve státech porovnávaných v této práci. V porovnání jsou zahrnuty osoby v produktivním věku, tj. od 15 do 64 (OECD, 2018a).

Procento pracujících lidí v produktivním věku je největší v České republice v míře 74,2 %, nepatrně menší míru zaměstnanosti vykazuje Rakousko, konkrétně 72,6 %. Slovenská republika vykazuje 66,5 % pracujících lidí v produktivním věku. Data z obrázku 2 vykazují hodnoty ze čtvrtého čtvrtletí 2017.

Obrázek 2: Míra zaměstnanosti zemí v OECD

Zdroj: OECD, 2017a, cit. 2018-05-27

V roce 2017 jsou v České republice následující povinné odvody z hrubé (brutto) mzdy. Patří do nich záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti, sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Při porovnání České republiky s členskými zeměmi OECD vykazuje náš systém odvodů 43,4 % zátěž na hrubé mzdě. Zatížení odvodů ostatních zemí je zřejmé z tabulky č. 13.

Tabulka 13: Poměr hrubé (brutto) mzdy a povinných odvodů vybraných zemí

Země	Povinné odvody ze mzdy
Rakousko	47,4 %
Česká republika	43,4 %
Slovenská republika	41,6 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2017b

4.2 Modely metodik výpočtů čistých mezd

Kapitola je rozdělena na tři části. První část se zabývá analýzou vývoje metodik výpočtů čistých mezd v České republice od roku 2000 do roku 2017. Pro zmíněná období jsou uvedeny změny ve výpočtu čisté mzdy s postupem výpočtu. Součástí druhé podkapitoly je obecný model výpočtu čisté mzdy ve Slovenské republice. Obecný model pro výpočet čisté mzdy v Rakousku je uveden v třetí podkapitole.

4.2.1 Analýza vývoje metodik výpočtů čistých mezd v ČR

Metodika pro rok 2000

V roce 2000 neexistoval pojem superhrubá mzda a základ daně z příjmů ze závislé činnosti tvořil úhrn všech příjmů zaměstnance ze závislé činnosti snížený o částky od daně osvobozené, tj. sražené částky pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, a o nezdanitelné částky mzdy, mezi které patří dnešní podoba slevy na poplatníka, na manželku a vyživované děti aj. Tato částka se stává základem daně z příjmů FO ze závislé činnosti (Vybíhal, 2000, str. 174).

Nezdanitelná částka daně na poplatníka je pro rok 2000 stanovena ve výši 34 920 Kč ročně, tj. 2 910 Kč měsíčně (§ 15 odst. 1 Zákona o daních z příjmů).

Nezdanitelná částka na vyživované dítě je 21 600 Kč za rok, tj. 1 800 Kč za kalendářní měsíc (§ 35 c odst. 1 Zákona o daních z příjmů).

Zálohu na daň sráží plátce daně (zaměstnavatel) poplatníkovi (zaměstnanci) dle následující tabulky č. 14. Základ pro daň z příjmů FO ze závislé činnosti se po odečtení částek od daně osvobozených a částek nezdanitelných zaokrouhlí na celé sto koruny nahoru.

Zdanitelná mzda (tj. měsíční úhrn příjmů zaměstnance ponížený o částky osvobozené od daně a nezdanitelné částky mzdy) se nejprve musí přiřadit do intervalu, do kterého svojí

výši spadá. Tím se zjistí přesně vyčíslená záloha na daň, ke které se přičte rozdíl vznikající mezi základem (zdanitelnou mzdou) a částkou přesahující spodní limit hranice jednotlivých tříd. Záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti je spočítána jako součet pevně vyčíslené zálohy a procentní podíl zdanitelné částky přesahující limit dané progresse. Viz následující příklad.

Tabulka 14: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2000

Intervaly zdanitelné mzdy		Záloha	Zdanění v procentech z částky přesahující
Od Kč	Do Kč		
0	8 500	15 %	
8 500	17 000	1 275 Kč + 20 %	8 500 Kč
17 000	26 000	2 975 Kč + 25 %	17 000 Kč
26 000	92 000	5 225 Kč + 32 %	26 000 Kč
92 000	a více	26 345 Kč + 40 %	92 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vybíhal, 2000, str. 174

Příklad

Zdanitelná mzda poplatníka činí 9 150 Kč.

Měsíční mzda:	9 150 Kč
Zaokrouhlení:	9 200 Kč
Stanovená záloha ze zdanitelné mzdy:	1 275 Kč
20% záloha ze zdanitelné mzdy:	140 Kč
(9 200 – 8 500 = 700 Kč)	
Měsíční záloha ze zdanitelné mzdy celkem	1415 Kč

Postup pro výpočet čisté mzdy

Výpočet odvodů na pojištění z hrubé mzdy

1. výpočet odvodu na sociální pojištění zaměstnance (8 %)
2. výpočet odvodu na zdravotní pojištění zaměstnance (4,5 %)

Výpočty odvodů na pojištění se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Výpočet základu pro daň z příjmů FO ze závislé činnosti

1. odečet pojištění z hrubé mzdy
2. odečet nezdanitelných částek mzdy

Po odečtení obou položek se zaokrouhlí zdanitelná mzda na celé sto koruny nahoru.

Výpočet zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti

Samotný výpočet zálohy na daň se provede ze základu pro daň z příjmů FO ze závislé činnosti dle tabulky č. 14 Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň.

Výpočet čisté mzdy

hrubá mzda

- odvod na sociální pojištění
- odvod na zdravotní pojištění
- záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti

čistá mzda

Metodické a věcné poznámky

1. U sazby daně z příjmů FO ze závislé činnosti je podle výše příjmů určena jiná progrese zdanění upravená v Zákoně o daních z příjmů.
2. Při výpočtu zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti je částka pro výpočet daně (zdanitelný příjem) zaokrouhlena na celé sto koruny nahoru.
3. Pojistné na sociální pojištění se stanoví z vyměřovacího základu, tj. hrubé mzdy dle následujících sazeb.

Tabulka 15: Sazby pro sociální pojištění v roce 2000

	Sazba pro zaměstnavatele	Sazba pro zaměstnance
Nemocenské pojištění	3,3 %	1,1 %
Důchodové pojištění	19,5 %	6,5 %
Státní politika zaměstnanosti	3,2 %	0,4 %
Součet pojistné na sociální zabezpečení	26,0 %	8,0 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vybíhal, 2000, str. 106

4. Zaměstnavatel je povinen odvést sazbu 9 % z vyměřovacího základu na zdravotní pojištění a zaměstnanci je odvedena sazba 4,5 % z vyměřovacího základu. Toto pojistné odvede zaměstnavatel za sebe i své zaměstnance zdravotní pojišťovně.
5. Pojistné na sociální a zdravotní pojištění se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

Metodika pro rok 2001

V roce 2001 vychází novela Zákona o daních z příjmů, která upravuje nové hranice rozmezí pro zdanění výše příjmů FO ze závislé činnosti. Výňatek ze zákona pro klouzavé progrese obsahuje následující tabulka č. 16.

Tabulka 16: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2001

Interval zdanitelná mzdy		Záloha	Zdanění v procentech z částky přesahující
Od Kč	Do Kč		
0	9 100	15 %	
9 100	18 200	1 365 Kč + 20 %	9 100 Kč
18 200	27 600	3 185 Kč + 25 %	18 200 Kč
27 600	a více	5 535 Kč + 32 %	27 600 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle § 16 Zákona o daních z příjmů

Další změnou v roce 2001 byla změna nezdánitelné části základu daně v částce na poplatníka. Ta byla navýšena na 38 040 Kč ročně, tj. 3 170 Kč za kalendářní měsíc. Tato změna způsobila snížení zdanitelných příjmů o 260 Kč za měsíc. Roční úspora činí 3 120 Kč.

Roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě je 21 600 Kč, tj. měsíční daňové zvýhodnění 1 800 Kč.

Metodika pro rok 2002

V roce 2002 zůstává metodika pro výpočet mzdy stejná jako v roce 2001. Mění se pouze zvýhodnění na vyživované dítě. Částka se zvýšila na 23 520 Kč ročně, tj. 1 960 Kč měsíčně. Roční úspora činí 1 920 Kč. Nezdánitelná část základu daně na poplatníka je 38 040 Kč ročně, tj. 3 170 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2003

Metodika v roce 2003 je stejná jako v roce 2002. Přičemž nezdánitelná část základu daně na poplatníka je 38 040 Kč ročně, tj. 3 170 Kč měsíčně. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je 23 520 Kč ročně, tj. 1 960 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2004

V tomto roce vychází novela zákona, která navyšuje roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě na částku 25 560 Kč, tj. měsíční daňové zvýhodnění v částce 2 130 Kč.

Při takové výši je roční úspora vyšší o 2 040 Kč oproti roku 2003. Nezdánitelná část základu daně na poplatníka je 38 040 Kč ročně, tj. 3 170 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2005

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je 6 000 Kč ročně, tj. 500 Kč měsíčně. Daňové zvýhodnění na vyživované děti prochází změnou v metodice výpočtu mzdy. Nově není daňové zvýhodnění odečítáno jako nezdánitelná část mzdy od základu pro výpočet daně z příjmů, ale je odečteno až od vypočtené daně z příjmů FO ze závislé činnosti.

Nezdánitelná část základu daně na poplatníka je 38 040 Kč ročně, tj. 3 170 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2006

Tento rok symbolizuje větší změny v metodikách výpočtu mezd, které předcházely zavedení pojmu superhrubá mzda.

První změnou upravenou Zákonem o daních z příjmů je změna v § 15 Nezdánitelná část základu daně, která nově neobsahuje nezdánitelnou část základu daně v částce na poplatníka a částky osvobozené od daně, tj. pojistné na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. Zmíněné částky nelze v roce 2006 odečíst od základu daně z příjmů FO ze závislé činnosti pro zjištění zdanitelné mzdy. Částky je možné odečíst až od vypočtené zálohy na daň z příjmů FO. Tato změna navazuje na změnu provedenou v roce 2005, kdy se zvýhodnění na vyživované dítě stalo odečitatelnou položkou od zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti.

Novela také upravuje nové hraniční rozmezí pro určení zálohy na daň z příjmů FO, viz tabulka č. 17.

Tabulka 17: Konstrukce výpočtu měsíční zálohy na daň v roce 2006

Zdanitelná mzda		Záloha	Zdanění v procentech z částky přesahující
Od Kč	Do Kč		
0	10 100	12 %	
10 100	18 200	1 212 Kč + 19 %	9 100 Kč
18 200	27 600	2 751 Kč + 25 %	18 200 Kč
27 600	a více	5 101 Kč + 32 %	27 600 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle § 16 Zákona o daních z příjmů

Další změnou je výše slevy na dani na poplatníka, která v tomto roce činí 7 200 Kč, kde je sazba 600 Kč za kalendářní měsíc. V roce 2006 je nově toto zvýhodnění nazýváno slevou na dani na poplatníka. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě zůstává stejné jako v předchozím roce, tj. v částce 6 000 Kč za rok, tj. 500 Kč za měsíc. Po odečtení slevy na dani na poplatníka a na vyživované děti je získána nová upravená záloha na daň po slevách. Změna je promítnuta v § 15 Zákona o daních z příjmů upravující nezdanitelné části základu daně (Zika, 2007).

Metodika pro rok 2007

Metodika výpočtu pro rok 2007 je stejná jako v roce 2006. Kdy sleva na poplatníka je 7 200 Kč ročně, tj. 600 Kč měsíčně. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je 6 000 Kč ročně, tj. 500 Kč měsíčně.

V letech 2005 – 2007 využívá česká legislativa pojmu společný základ daně manželů neboli společné zdanění manželů. Jedinou podmínkou pro uplatnění společného zdanění je výživa alespoň jednoho dítěte. Základním principem metody je součet zdanitelných příjmů obou manželů a následné zdanění poloviny příjmů. Zmíněná metoda společného zdanění manželů sloužila ke snížení celkové daňové povinnosti rodiny s rozdílnými příjmy. Metoda zdanění je vhodná při progresivním zdanění příjmů, kdy sečtení a rozdělení příjmů na polovinu vede k nižšímu zdanění, než v případě, kdy by každý z manželů danil pouze svůj příjem, který by spadl do vyšší zdanitelné kategorie (Gola, 2017).

Metodika pro rok 2008

Od 1. 1. 2008 vstupuje v platnost nový výpočet daně ze mzdy, který je označován pojmem superhrubá mzda. Základ daně se fiktivně zvýší o částku zákonného zdravotního a sociálního pojistného zaměstnavatele ve výši 35 %. O pojistné zaměstnance ve výši 12,5 % se od 1. 1. 2008 základ nesnižuje. Pro výpočet superhrubé mzdy se použije úhrn příjmů zaměstnance vynásobený koeficientem 1,35, pomocí něhož je vyjádřeno zvýšení o pojistné. Záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti je 15 % ze superhrubé mzdy (Pfeilerová, 2007, str. 32).

Postup pro výpočet čisté mzdy

Výpočet odvodů na pojištění

1. výpočet odvodu na sociální pojištění zaměstnance (8 %)
2. výpočet odvodu na zdravotní pojištění zaměstnance (4,5 %)

Výpočet zálohy na daň z příjmů FO ze závislé činnosti

1. hrubá mzda x koeficient pro výpočet superhrubé mzdy

Výpočet koeficientu = $1 + 0,26 + 0,09 = 1,35$

Koeficient superhrubé mzdy je součet procentní sazby na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění ve formě desetinného čísla přičtený k základu (hrubé mzdě), vyjadřující 100% základ.

2. zaokrouhlení superhrubé mzdy na celé sto korunů nahoru
3. 15% záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti
4. upravená záloha na daň z příjmů FO po odečtení slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti.

Výpočet čisté mzdy

hrubá mzda

- odvod na sociální pojištění
- odvod na zdravotní pojištění
- upravená záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti po odečtení slev na daních

---

čistá mzda

Novela zákona změnila v § 35 ba slevu na poplatníka na částku 24 840 Kč ročně, tj. 2 070 Kč za kalendářní měsíc. V porovnání s předchozím rokem 2007 je částka pro rok 2008 zvýšena o 17 640 Kč, tj. o 1 470 Kč za kalendářní měsíc.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je pro tento rok 10 680 Kč, tj. měsíční zvýhodnění v částce 890 Kč. Oproti roku 2007 jde o zvýšení o 4 680 Kč (Pfeilerová, 2007, str. 36).

Metodické a věcné poznámky

1. Jednotná sazba daně z příjmů FO ze závislé činnosti činí 15 % ze zaokrouhlené měsíční superhrubé mzdy.
2. Jednotlivé složky mzdy jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru.

3. Pro výpočet superhrubé mzdy přičteme k hrubé mzdě sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, tj. hrubá mzda

+ 26 % sociální pojištění zaměstnavatele

+ 9 % zdravotní pojištění zaměstnance.

Pro výpočet je možné počítat s koeficientem 1,35.

4. Pojistné na sociální pojištění se stanoví z vyměřovacího základu. Pro zaměstnavatele je určena sazba 26 % z vyměřovacího základu a pro zaměstnance 8 %.

Tabulka 18: Sazby pro sociální pojištění v roce 2008

	Sazba pro zaměstnavatele	Sazba pro zaměstnance
Nemocenské pojištění	3,3 %	1,1 %
Důchodové pojištění	21,5 %	6,5 %
Státní politika zaměstnanosti	1,2 %	0,4 %
Součet pojistné na sociální zabezpečení	26,0 %	8,0 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vybíhal, 2008, str. 150

5. U zdravotního pojištění zaměstnavatel odvádí za zaměstnance část pojistného (2/3), které je povinen za ně hradit. Současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec (1/3), a to srážkou z jeho platu nebo mzdy, a to i bez souhlasu zaměstnance (Vybíhal, 2008, str. 142).

Metodika pro rok 2009

V roce 2009 prošly změnou sazby pro zaměstnavatele i zaměstnance na odvod sociálního pojištění. Nově činí sazba pro odvod sociálního pojištění zaměstnavatele 25 % z vyměřovacího základu, tj. u úhrnu příjmů zaměstnance, a je o 1 % menší, než v roce 2008. Sazba pro odvod sociálního pojištění zaměstnance je nyní 6,5 %. To znamená, že sazba klesla o 1,5 %. V součtu je sazba pro odvod sociálního pojištění menší o 2,5 %. Započtením změny i nadále zůstávají sazby pojistného jedny z nejvyšších v zemích Evropské unie (Gola, 2009).

Tabulka 19: Sazby sociálního pojištění pro rok 2009

	Sazba pro zaměstnavatele	Sazba pro zaměstnance
Nemocenské pojištění	2,3 %	0 %
Důchodové pojištění	21,5 %	6,5 %
Státní politika zaměstnanosti	1,2 %	0 %
Součet pojistné na sociální zabezpečení	25,0 %	6,5 %

Zdroj: Rada Radek, 2009, cit. 2018-06-13

Následkem změny sazeb sociálního pojištění se změnila i metodika výpočtu mzdy zaměstnanců.

Sleva na poplatníka pro tento rok činila 24 840 Kč, tj. měsíčně 2 070 Kč. Zvýhodnění na vyživované dítě v roce 2009 činilo 10 680 Kč ročně, tj. 890 Kč měsíčně.

Změny v metodice výpočtu mzdy

1. Změna koeficientu pro výpočet superhrubé mzdy. Nově se používá koeficient 1,34.
2. Změna odvodu na sociální pojištění zaměstnance z původních 8 % na 6,5 %.
3. Změna odvodu na sociální pojištění zaměstnavatele z původních 26 % na 25 %.
4. Při výpočtu odvodu na sociální pojištění se částky i nadále zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Metodika pro rok 2010

Novela Zákona o daních z příjmů upravuje nové roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě ve výši 11 604 Kč, tj. 967 Kč měsíčně. Sleva na poplatníka zůstala stejná jako v roce 2009 v roční částce 24 840 Kč, tj. měsíční odečet v částce 2 070 Kč.

Metodika pro rok 2011

V roce 2011 je snížena částka v § 35 ba Zákona o dani z příjmu sleva na dani na poplatníka na 23 640 Kč ročně, tj. 1 970 Kč za kalendářní měsíc. Poplatníkovi je umožněno upravit zálohu na daň z příjmů FO pouze o 1 970 Kč místo 2 070 Kč, jak tomu bylo v předcházejícím roce. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě bylo stejné jako v předešlém roce v roční zvýhodnění 11 604 Kč, tj. 967 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2012

Změnou zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., § 35 ba je možné uplatnit slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč, tj. 2 070 Kč za kalendářní měsíc. Změna slevy na dani na poplatníka je stejná jako v roce 2010.

Změna je promítnutá i v daňovém zvýhodnění na vyživované dítě v částce 13 404 Kč ročně, tj. 1 117 Kč měsíčně.

Metodika pro rok 2013 – 2017

Metodika výpočtu mzdy byla v období od roku 2013 až do roku 2017 neměnná a stejná jako v předchozím roce 2012. V těchto letech zůstává stejná i sleva na poplatníka v ročním odpočtu 24 840 Kč, tj. 2 070 Kč měsíčně. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě je 13 404 Kč, tj. 1 117 Kč měsíčně.

4.2.2 Model metodiky výpočtu čisté mzdy ve Slovenské republice

Obecný vzorec výpočtu čisté mzdy ve Slovenské republice v roce 2017 koresponduje s daty uvedenými v kapitole 3.2.1 Metodika výpočtů mzdy pro Slovenskou republiku. Vzorec pro výpočet je následující:

Postup výpočtu čisté mzdy

hrubá mzda

- odvod na sociální pojištění
- odvod na zdravotní pojištění
- daňová povinnost

čistá mzda

Kde se povinnost k dani z příjmů FO ze závislé činnosti vypočítá následovně.

Postup výpočtu základu daně z příjmů FO

hrubá mzda

- sociální pojištění
- zdravotní pojištění
- nezdanitelná položka daně na poplatníka

---

základ daně z příjmů FO

Záloha na daň se vypočítá sazbou 19 % ze základu daně z příjmů FO. Pro získání daňové povinnosti se od zálohy na daň odečte daňový bonus na vyživované dítě.

4.2.3 Model metodiky výpočtu čisté mzdy v Rakousku

Výpočet čisté mzdy v Rakousku je rozdělen na hrubou mzdu za 12 měsíců a hrubou mzdu za 13. a 14. měsíc. Hrubá mzda za 13. a 14. měsíc je ojedinělá pouze v Rakousku. Česká ani Slovenská republika nemají tuto mzdu zavedenou v právních úpravách, tudíž tento způsob odměňování ve zmíněných zemích neexistuje. Obecný vzorec pro výpočet čistých mezd v Rakousku vychází z kapitoly 3.2.2 Metodika výpočtů mzdy v Rakousku.

Postup výpočtu čisté mzdy

hrubá mzda (12 měsíců + 13. a 14. měsíc)

– příspěvek na SSC (SSC 12 měsíců + SSC 13. a 14. měsíc) ⁽¹⁾

– daňová povinnost ⁽²⁾

čistá mzda

(1) Postup výpočtu příspěvku na SSC

SSC (12 měsíců) = hrubá mzda (12 měsíců) x 0,1812

SSC (13. a 14. měsíc) = hrubá mzda (13. a 14. měsíc) x 0,1712

Celkový příspěvek SSC se vypočítá jako součet SSC (12 měsíců) a SSC (13 a 14 měsíců).

(2) Postup výpočtu daňové povinnosti

Základ daně je nutné vypočítat zvlášť pro hrubou mzdu za 12 měsíců a hrubou mzdu za 13. a 14. měsíc. Základ daně se obecně vypočítá jako rozdíl hrubé mzdy a příspěvku na sociální zabezpečení pro dané mzdy.

Od vypočtených základů daně se odečtou příslušné nezdanitelné položky snižující základ daně. Pro platy za 12 měsíců se jedná o základní příspěvek, příspěvek na pracovní výdaje a příspěvek na vyživované děti. Od základu daně pro 13. a 14. plat se odečítá příspěvek na sociální zabezpečení.

Upravené základy daně podléhající progresivnímu zdanění dani z příjmů a budou proto vypočítány podle tabulky č. 17 a 18. Je nutné opět dodržet rozdílné zdanění pro 12 platů a pro 13. a 14. plat.

Zálohy daní pro obě varianty platů budou sečteny a upraveny o daňové zápočty snižující zálohu na daň. Mezi tyto zápočty patří dojíždění a vyživované děti. Po odečtení daňových záloh bude vypočtena roční daňová povinnost.

4.3 Modelové příklady výpočtů metodik mezd

Pro získání většího množství vzorků dat potřebných k porovnání výpočtů metodik mezd je v práci hrubá mzda vždy rozdělena do tří kategorií. Tyto kategorie kopírují výši příjmů tří příjmových výdělečných skupin. Kde příjmové skupiny odpovídají určenému procentnímu podílu z průměrné hrubé mzdy platné v daném období pro Českou republiku, Slovenskou republiku a Rakousko, viz následující body:

- **skupina A**, příjmy odpovídající polovině průměrné mzdy, tj. **50 %** (podprůměrný příjem),
- **skupina B**, příjmy odpovídající průměrné mzdě, tj. **100 %** (průměrný příjem),
- **skupinou C**, jsou příjmy zvýšené o 75 % nad průměrnou měsíční mzdu, tj. **175 %** (nadprůměrný příjem).

4.3.1 Modelové příklady metodik výpočtů mezd pro Českou republiku

Modelové příklady sloužící k analýze metodik výpočtů v České republice od roku 2000 do roku 2017 jsou sestaveny pro skupinu B s průměrnou měsíční mzdou za daný rok v měně používané v České republice, tj. v českých korunách. Pro výpočet modelových příkladů slouží metodiky výpočtů mzdy, které byly pro jednotlivé roky rozebrány v teoretické části práce. Výsledky zbylých příjmových skupin A a C jsou obsahem tabulek č. 21 a 22. Tabulky poskytují data pro porovnání metodik.

Pokud si poplatník daně nemůže uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě, tak by pro získání upraveného základu daně v modelových příkladech platných od roku 2000 do roku 2004 nebyla odečtena nezdanitelná položka na vyživované dítě.

Stejně tak, pokud by poplatník zvýhodnění nemohl uplatnit ani v letech 2005 až 2017, tak by sleva na vyživované dítě nebyla odečtena od zálohy na daň z příjmů.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2000

• hrubá mzda (HM)	13 457 Kč
• nezdanitelná položka na poplatníka	2 910 Kč

• nezdanitelná položka na vyživované dítě	1 800 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	606 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	1 212 Kč
• pojistné na sociální pojištění	
○ placené zaměstnancem (8 % z HM)	1 077 Kč
○ placené zaměstnavatelem (26 % z HM)	3 499 Kč
• měsíční základ daně (ZD)	11 774 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)	
• upravený základ daně	7 064 Kč
(ZD – nezdanitelná položka na poplatníka a vyživované dítě)	
• zaokrouhlení upraveného základu daně	7 100 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	1 065 Kč
• čistá mzda	10 709 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – ZDP)	
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	79,6 %

Pro výpočet zálohy na daň z příjmů (ZDP) v roce 2000 sloužila zdanitelná mzda, tj. hrubá mzda snížená o pojistné zaměstnance a o nezdanitelné položky mzdy, které podléhají progresivnímu zdanění uvedenému v tabulce č. 14. V případě průměrného hrubého měsíčního výdělku je zdanitelná mzda zařazena do první kategorie. Záloha na daň z příjmů byla vypočítána jako 15 % ze zaokrouhleného upraveného základu daně, protože první kategorie je omezená hranicí 8 500 Kč, kterou zdanitelná mzda nepřekročila.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2001

• hrubá mzda (HM)	14 733 Kč
• nezdanitelná položka na poplatníka	3 170 Kč
• nezdanitelná položka na vyživované dítě	1 800 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	663 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	1 326 Kč

- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 179 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 3 831 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 12 891 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- upravený základ daně 7 921 Kč
(ZD – nezdaniitelná položka na poplatníka a vyživované dítě)
- zaokrouhlení upraveného základu daně 8 000 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 1 200 Kč
- čistá mzda 11 691 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 79,4 %

V roce 2001 je zaokrouhlený upravený základ daně zařazen v první kategorii progresivní daně s hranicemi uvedenými v tabulce č. 16. Zdanění zaokrouhleného upraveného základu daně je proto zdaněno 15% sazbou.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2002

- hrubá mzda (HM) 16 197 Kč
- nezdaniitelná položka na poplatníka 3 170 Kč
- nezdaniitelná položka na vyživované dítě 1 960 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 729 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 1 458 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 296 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 4 212 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 14 172 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- upravený základ daně 9 042 Kč
(ZD – nezdaniitelná položka na poplatníka a vyživované dítě)
- zaokrouhlení upraveného základu daně 9 100 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 1 365 Kč

- čistá mzda 12 807 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 79,1 %

Zdanění v roce 2002 je stejné jako v roce 2001. Zdanitelný příjem je 9 100 Kč, a proto je podle tabulky č. 16 zdaněn 15 % sazbou.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2003

- hrubá mzda (HM) 17 692 Kč
- nezdanitelná položka na poplatníka 3 170 Kč
- nezdanitelná položka na vyživované dítě 1 960 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 797 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 1 593 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 416 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 4 600 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 15 479 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- upravený základ daně 10 349 Kč
(ZD – nezdanitelná položka na poplatníka a vyživované dítě)
- zaokrouhlení upraveného základu daně 10 400 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 1 625 Kč
- čistá mzda 13 854 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 78,3 %

Vymezení progresivních sazeb pro výpočet zálohy na daň z příjmů zůstává stejné jako v roce 2001 a 2002. Zdanitelná částka 10 400 Kč přesahuje hranici první kategorie, a proto je výpočet následující.

Výpočet zálohy daně z příjmů

$$9\,100 \text{ Kč} \rightarrow 15\% = 1\,365 \text{ Kč}$$

$$1\,300 \text{ Kč} \rightarrow 20\% = 260 \text{ Kč} \rightarrow 1\,365 + 260 = 1\,625 \text{ Kč}$$

Modelový příklad pro metodiku v roce 2004

• hrubá mzda (HM)	18 714 Kč
• nezdanitelná položka na poplatníka	3 170 Kč
• nezdanitelná položka na vyživované dítě	2 130 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	843 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	1 685 Kč
• pojistné na sociální pojištění	
○ placené zaměstnancem (8 % z HM)	1 498 Kč
○ placené zaměstnavatelem (26 % z HM)	4 866 Kč
• měsíční základ daně (ZD)	16 373 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)	
• upravený základ daně	11 073 Kč
(ZD – nezdanitelná položka na poplatníka a vyživované dítě)	
• zaokrouhlení upraveného základu daně	11 100 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	1 765 Kč
• čistá mzda	14 608 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – ZDP)	
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	78,1 %

Zdanitelný měsíční průměrný příjem v roce 2004 byl 11 100 Kč. Pro zjištění zálohy na daň je použita druhá kategorie progresivního zdanění s horní hranicí 18 200 Kč. Hranice progresivního zdanění jsou stejné jako v roce 2003.

Výpočet zálohy daně z příjmů

9 100 Kč	→	15 %	=	1 365 Kč	
2 000 Kč	→	20 %	=	400 Kč	→ 1 365 + 400 = 1 765 Kč

Modelový příklad pro metodiku v roce 2005

• hrubá mzda (HM)	19 877 Kč
• nezdanitelná položka na poplatníka	3 170 Kč
• daňové zvýhodnění na vyživované dítě	500 Kč

- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 895 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 1 789 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 591 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 5 169 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 17 391 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- upravený základ daně 14 221 Kč
(ZD – nezdánitelná položka na poplatníka)
- zaokrouhlení upraveného základu daně 14 300 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 2 405 Kč
- upravená záloha na daň z příjmů 1 905 Kč
(ZDP – daňové zvýhodnění na vyživované dítě)
- čistá mzda 15 486 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 77,9 %

Metodika výpočtu mzdy se v roce 2005 změnila. Hlavní změna je ve výpočtu zdanitelné mzdy, kdy se od hrubé mzdy odečte zaměstnancem placené pojistné a nezdánitelná část daně na poplatníka. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě se odečte až od vypočtené zálohy na daň. Zdanitelný příjem byl i v roce 2005 zařazen do stejné kategorie, jako ve dvou předchozích letech, ve výši 14 300 Kč.

Výpočet zálohy daně z příjmů

$$9\,100 \text{ Kč} \rightarrow 15 \% = 1\,365 \text{ Kč}$$

$$5\,200 \text{ Kč} \rightarrow 20 \% = 1\,040 \text{ Kč} \rightarrow 1\,365 + 1\,040 = 2\,405 \text{ Kč}$$

$$\text{Upravená záloha na daň z příjmů} \rightarrow 2\,405 - 500 = 1\,905 \text{ Kč}$$

Modelový příklad pro metodiku v roce 2006

- hrubá mzda (HM) 20 977 Kč
- daňové zvýhodnění na poplatníka 600 Kč
- daňové zvýhodnění na vyživované dítě 500 Kč

- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 944 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 1 888 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 679 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 5 455 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 18 354 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- zaokrouhlený měsíční základ daně 18 400 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZPD) 2 801 Kč
- upravená záloha na daň 1 701 Kč
(ZDP – daňové zvýhodnění na poplatníka a vyživované dítě)
- čistá mzda 16 653 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 79,4 %

V roce 2006 byla upravena metodika pro výpočet mzdy a změny se týkaly i úprav hranic kategorií pro progresivní zdanění, shrnuté v tabulce č. 17. Metodika výpočtu mzdy byla pozměněna výpočtem zálohy daně z příjmů, kdy se daňové zvýhodnění na poplatníka i děti neodečte od hrubé mzdy, ale od zálohy na daň z příjmů, při které lze odečtením získat upravenou zálohu na daň.

Výpočet zálohy daně z příjmů

$$10\,100 \text{ Kč} \rightarrow 12 \% = 1\,212 \text{ Kč}$$

$$8\,100 \text{ Kč} \rightarrow 19 \% = 1\,539 \text{ Kč}$$

$$200 \text{ Kč} \rightarrow 25 \% = 50 \text{ Kč} \rightarrow 1\,212 + 1\,539 + 50 = 2\,801 \text{ Kč}$$

$$\text{Upravená záloha na daň z příjmů} \rightarrow 2\,801 - 600 - 500 = 1\,701 \text{ Kč}$$

Modelový příklad pro metodiku v roce 2007

- hrubá mzda (HM) 22 387 Kč
- daňové zvýhodnění na poplatníka 600 Kč
- daňové zvýhodnění na vyživované dítě 500 Kč

- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 008 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 015 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 791 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 5 821 Kč
- měsíční základ daně (ZD) 19 588 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- zaokrouhlený měsíční základ daně 19 600 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 3 101 Kč
- upravená záloha na daň 2 001 Kč
(ZDP – daňové zvýhodnění na poplatníka a vyživované dítě)
- čistá mzda 17 587 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 78,6 %

Metodika výpočtu mzdy v roce 2007 zůstává stejná jako v roce předchozím. Kategorie pro výpočet zálohy na daň jsou také stejné. Zdanitelný základ daně je navýšen na 19 600 Kč.

Výpočet zálohy daně z příjmů

10 100 Kč → 12 % = 1 212 Kč

8 100 Kč → 19 % = 1 539 Kč

1 400 Kč → 25 % = 350 Kč → 1 212 + 1 539 + 350 = 3 101 Kč

Upravená záloha na daň z příjmů → 3 101 – 600 – 500 = 2 001 Kč

Modelový příklad pro metodiku v roce 2008

- hrubá mzda (HM) 23 334 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 890 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 051 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 101 Kč

- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (8 % z HM) 1 867 Kč
  - placené zaměstnavatelem (26 % z HM) 6 067 Kč
- superhrubá mzda 31 501 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 31 600 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 4 740 Kč
- upravená záloha na daň 1 780 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)
- čistá mzda 18 636 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 79,9 %

V roce 2008 vstupuje v platnost novela zákona, která upravuje změnu v metodice výpočtu mzdy. Hlavní změnou je zavedení pojmu superhrubá mzda, tj. hrubá mzda zvýšená o pojistné zaměstnavatele za své zaměstnance, ze které se vypočte 15% záloha na daň z příjmů. Zálohu na daň z příjmů je možné ponížít o slevu na poplatníka a slevu na vyživované dítě.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2009

- hrubá mzda (HM) 24 411 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 890 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 099 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 197 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 587 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 6 103 Kč
- superhrubá mzda 32 711 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 32 800 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 4 920 Kč
- upravená záloha na daň 1 960 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)

- čistá mzda 19 765 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 81,0 %

V roce 2009 lze pozorovat změnu metodiky výpočtu mzdy, při které se mění sazby odvodu na sociální pojištění. Sazba pro zaměstnance je snížena o 2,5 % a sazba zaměstnavatele o 1 %. Touto změnou dochází i ke změně koeficientu pro výpočet superhrubé mzdy. Nově lze použít koeficient 1,34, tzn. navýšení hrubé mzdy (vyjádřená 100 %) o pojistné zaměstnavatele za své zaměstnance. Tato metodika se v nezměněné podobě využívá pro výpočet záloh na daních do dnešní doby.

Modelový příklad pro metodiku v roce 2010

- hrubá mzda (HM) 24 453 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 967 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 101 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 201 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 590 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 6 114 Kč
- superhrubá mzda 32 768 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 32 800 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 4 920 Kč
- upravená záloha na daň 1 883 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)
- čistá mzda 19 879 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 81,3 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2011

- hrubá mzda (HM) 24 494 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 1 970 Kč

• měsíční sleva na vyživované dítě	967 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	1 103 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	2 205 Kč
• pojistné na sociální pojištění	
○ placené zaměstnancem (6,5 % z HM)	1 593 Kč
○ placené zaměstnavatelem (25 % z HM)	6 124 Kč
• superhrubá mzda	32 822 Kč
• zaokrouhlená superhrubá mzda	32 900 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	4 935 Kč
• upravená záloha na daň	1 998 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)	
• čistá mzda	19 800 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)	
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	80,8 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2012

• hrubá mzda	25 014 Kč
• měsíční sleva na poplatníka	2 070 Kč
• měsíční sleva na vyživované dítě	1 117 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	1 126 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	2 252 Kč
• pojistné na sociální pojištění	
○ placené zaměstnancem (6,5 % z HM)	1 626 Kč
○ placené zaměstnavatelem (25 % z HM)	6 254 Kč
• superhrubá mzda	33 519 Kč
• zaokrouhlená superhrubá mzda	33 600 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	5 040 Kč
• upravená záloha na daň	1 853 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)	

- čistá mzda 20 409 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 81,6 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2013

- hrubá mzda 25 255 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 1 117 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 137 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 273 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 642 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 6 314 Kč
- superhrubá mzda 33 842 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 33 900 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 5 085 Kč
- upravená záloha na daň 1 898 Kč
(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)
- čistá mzda 20 578 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 81,5 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2014

- hrubá mzda (HM) 25 884 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 1 117 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 165 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 330 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 683 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 6 417 Kč

• superhrubá mzda	34 685 Kč
• zaokrouhlená superhrubá mzda	34 700 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	5 205 Kč
• upravená záloha na daň (ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)	2 018 Kč
• čistá mzda (HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)	21 018 Kč
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	81,2 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2015

• hrubá mzda (HM)	26 830 Kč
• měsíční sleva na poplatníka	2 070 Kč
• měsíční sleva na vyživované dítě	1 117 Kč
• pojistné na zdravotní pojištění	
○ placené zaměstnancem (4,5 % z HM)	1 208 Kč
○ placené zaměstnavatelem (9 % z HM)	2 415 Kč
• pojistné na sociální pojištění	
○ placené zaměstnancem (6,5 % z HM)	1 744 Kč
○ placené zaměstnavatelem (25 % z HM)	6 708 Kč
• superhrubá mzda	35 952 Kč
• zaokrouhlená superhrubá mzda	36 000 Kč
• záloha na daň z příjmů (ZDP)	5 400 Kč
• upravená záloha na daň (ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)	2 213 Kč
• čistá mzda (HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)	21 665 Kč
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	80,7 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2016

• hrubá mzda (HM)	27 575 Kč
• měsíční sleva na poplatníka	2 070 Kč
• měsíční sleva na vyživované dítě	1 117 Kč

- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 241 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 482 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 793 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 6 894 Kč
- superhrubá mzda 36 951 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 37 000 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 5 550 Kč
- upravená záloha na daň 2 363 Kč

(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)
- čistá mzda 22 178 Kč

(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 80,4 %

Modelový příklad pro metodiku v roce 2017

- hrubá mzda (HM) 29 504 Kč
- měsíční sleva na poplatníka 2 070 Kč
- měsíční sleva na vyživované dítě 1 117 Kč
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4,5 % z HM) 1 328 Kč
  - placené zaměstnavatelem (9 % z HM) 2 656 Kč
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (6,5 % z HM) 1 918 Kč
  - placené zaměstnavatelem (25 % z HM) 7 376 Kč
- superhrubá mzda 39 535 Kč
- zaokrouhlená superhrubá mzda 39 600 Kč
- záloha na daň z příjmů (ZDP) 5 940 Kč
- upravená záloha na daň 2 753 Kč

(ZDP – sleva na poplatníka a sleva na vyživované dítě)

- čistá mzda 23 505 Kč
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – upravená ZDP)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 79,7 %

Souhrny výpočtů modelových příkladů pro všechny tři příjmové skupiny obsahují následující tabulky. Tabulky č. 20 obsahuje data k příjmové skupině A. Tabulka č. 21 obsahuje data příjmové skupiny B. A tabulka č. 22 obsahuje data příjmové skupiny C.

Tabulka 20: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu A - podprůměrný příjem

Rok	Hrubá mzda (Kč)	Základ pro výpočet daně (Kč)	Záloha na daň z příjmů (Kč)	Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě (%)
2000	6 729	1 200	180	84,8
2001	7 367	1 500	225	84,4
2002	8 099	2 000	300	83,8
2003	8 846	2 700	405	82,9
2004	9 357	2 900	435	82,8
2005	9 939	5 600	340	84,1
2006	10 489	9 200	4	87,5
2007	11 194	9 800	76	86,8
2008	11 667	15 800	- 590	92,6
2009	12 206	16 400	- 500	93,1
2010	12 227	16 400	- 577	93,7
2011	12 247	16 500	- 462	92,8
2012	12 507	16 800	- 667	94,3
2013	12 628	17 000	- 637	94,0
2014	12 942	17 400	- 577	93,5
2015	13 415	18 000	- 487	92,6
2016	13 788	18 500	- 412	92,0
2017	14 752	19 800	- 217	90,5

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Tabulku č. 20, poskytující údaje z výpočtů mzdy pro skupinu A, je možné rozdělit pomyslnou čarou ležící mezi roky 2007 a 2008. Pomyslná čára by zobrazovala metodiku

výpočtů mzdy před rokem 2008, kdy ještě nebyla zavedena nová metodika využívající proporcionální sazby zdanění a pojmu superhrubá mzda. Během sedmiročního období se v tabulce nevyskytla záporná záloha na daň z příjmů, tzn. že osoby s nižším příjmem nemohly čerpat daňovou povinnost formou tzv. daňového bonusu.

Daňový bonus vzniká v případě, kdy je daňová povinnost nižší, než daňové zvýhodnění. Pokud nastane tato situace, tak je příslušné pracoviště finanční správy povinno vrátit tento přeplatek poplatníkovi daně. Nárok na daňový bonus mají osoby, jejichž bonus je minimálně 100 Kč a maximálně 60 300 Kč ročně (§ 35 c odstavec 4 Zákona o daních z příjmů).

Tento systému zvýhodnění s nárokem na daňový bonus je možné uplatnit pouze u daňového zvýhodnění na děti. U jiných zákonných slev je daňové zvýhodnění uplatňováno do 0 Kč, tzn. že není vyplacena částka nad 0 Kč poplatníkovi daně.

V roce 2008 byla stanovena nová metodika, během které poplatníci s nižším příjmem mohli snadno uplatnit daňový bonus, než tomu bylo před rokem 2008. Pokud by poplatník uplatňoval slevu na dvě vyživované děti, tak by byl daňový bonus o částku daňové slevy vyšší.

Další velkou změnou platnou od roku 2008 je velikost základu daně, kdy je základ daně větší, než hrubá mzda. Tuto změnu způsobuje metodika výpočtů základu daně, která navýší hrubou mzdu o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem.

Tabulka 21: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu B – průměrný příjem

Rok	Hrubá mzda (Kč)	Základ pro výpočet daně (Kč)	Záloha na daň z příjmů (Kč)	Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě (%)
2000	13 457	7 100	1 065	79,6
2001	14 733	8 000	1 200	79,4
2002	16 197	9 100	1 365	79,1
2003	17 692	10 400	1 625	78,3
2004	18 714	11 100	1 765	78,1
2005	19 877	14 300	2 405	77,9
2006	20 977	18 400	2 801	79,4
2007	22 387	19 600	3 101	78,6
2008	23 334	31 600	4 740	79,9
2009	24 411	32 800	4 920	81,0
2010	24 453	32 800	4 920	81,3
2011	24 494	32 900	4 935	80,8
2012	25 014	33 600	5 040	81,6
2013	25 255	33 900	5 085	81,5
2014	25 884	34 700	5 205	81,2
2015	26 830	36 000	5 400	80,7
2016	27 575	37 000	5 550	80,4
2017	29 504	39 600	5 940	79,7

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Tabulka 22: Výstupy výpočtů mzdy pro skupinu C – nadprůměrný příjem

Rok	Hrubá mzda (Kč)	Základ pro výpočet daně (Kč)	Záloha na daň z příjmů (Kč)	Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě (%)
2000	23 550	15 900	2 755	75,8
2001	25 783	17 600	3 065	75,6
2002	28 345	19 700	3 560	74,9
2003	30 961	22 000	4 135	74,1
2004	32 750	23 400	4 485	73,8
2005	34 785	27 300	4 960	73,2
2006	36 710	30 200	4 833	68,9
2007	39 177	34 300	6 145	71,8
2008	40 835	55 200	5 320	74,5
2009	42 719	57 300	5 635	75,8
2010	42 793	57 400	5 573	76,0
2011	42 865	57 500	5 688	75,7
2012	43 775	58 700	5 618	76,2
2013	44 196	59 300	5 708	76,1
2014	45 297	60 700	5 918	75,9
2015	46 953	63 000	6 263	75,7
2016	48 256	64 700	6 518	75,5
2017	51 632	69 200	7 193	75,1

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

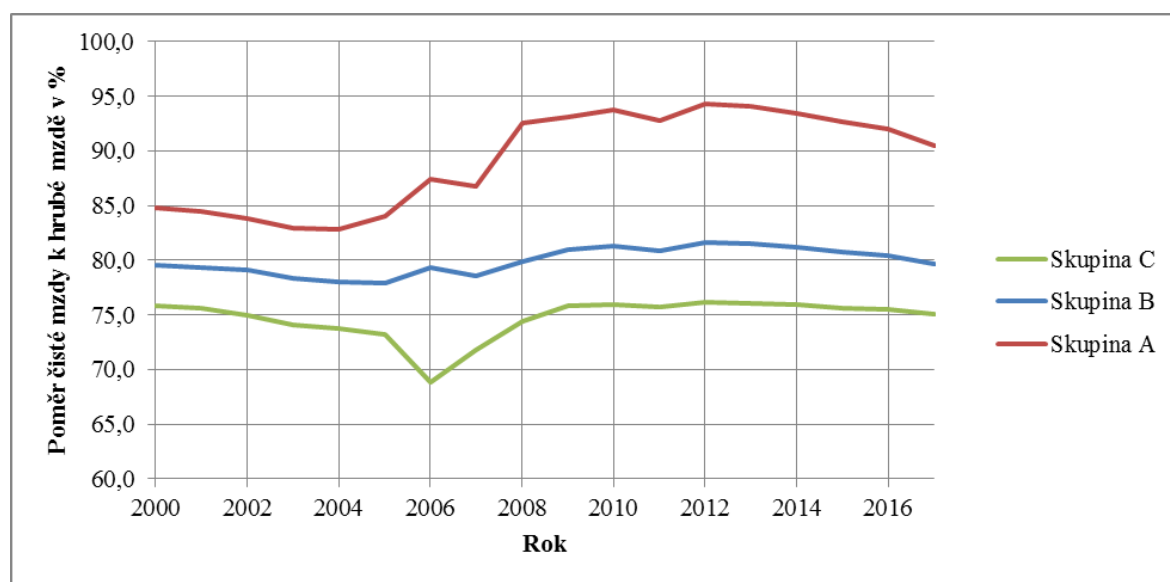
Graf č. 2 analyzuje procentní vyjádření podílů čistých mezd pomocí hrubých mezd pro tři stanovené skupiny s rozdílnými příjmy.

Nejmenší rozdíl mezi hodnotou hrubých a čistých mezd vykazuje skupina A. Větší čistý výdělek je způsoben hlavně díky daňovým bonusům, které jsou na rozdíl od daňové povinnosti k hrubé mzdě přičteny. V roce 2006 a 2007 nabírá příjma vodorovné polohy z důvodu změny metodiky, kdy se začalo daňové zvýhodnění na poplatníka a vyživované dítě odečítat od zálohy na daň. Skrze snížení odvodu na sociální pojištění zaměstnance a užití nové metodiky na výpočet mzdy je možné pozorovat zvýšení čisté mzdy hlavně v roce 2008 a letech budoucích.

U skupiny B je vyobrazen rostoucí výkyv průběhu v roce 2006. Tento výkyv byl způsoben poklesem daňové povinnosti, který způsobila metoda odečtení daňového zvýhodnění od zálohy na daň. Snížení daňové povinnosti vedlo ke zvýšení čisté mzdy a zvýšení procentní sazby.

Propad průběhů skupiny C v roce 2006 byl způsoben odečtením daňového zvýhodnění na vyživované dítě, které snížilo daňovou povinnost víc, než když byl tento bonus vykázán jako nezdanitelná částka pro výpočet daně. Při změně metodiky v roce 2007, kdy je daňové zvýhodnění na poplatníka i vyživované dítě odečteno od zálohy na daň, je daňová povinnost vyšší. Avšak s nárůstem průměrné mzdy je i přes větší daňovou povinnost vyobrazena progresse čisté mzdy.

Graf 2: Procentní porovnání čistých mezd

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

4.3.2 Analýza vývoje slev na poplatníka a odpočtů na dítě

Tabulka č. 23 souhrnně uvádí vývoj odpočitatelných položek od daně z příjmů FO ze závislé činnosti od roku 2000 do roku 2017 potřebných pro analýzu vývoje daňových zvýhodnění. Data pro sestavení tabulky byly čerpány ze zákona o daních z příjmů a v jejich úpravách. Zákon vždy určuje roční sazbu pro odpočty ze mzdy, proto byla tabulka doplněna o měsíční sazbu.

Tabulka 23: Vývoj odpočtů ze mzdy pro rok 2000-2017

Zdaňovací období	Odpočet na poplatníka			Odpočet na dítě		
	Měsíční sazba (Kč)	Poměr k průměrné mzdě (%)	Roční sazba (Kč)	Měsíční sazba (Kč)	Poměr k průměrné mzdě (%)	Roční sazba (Kč)
2000	2 910	21,62	34 920	1 800	13,38	21 600
2001	3 170	21,52	38 040	1 800	12,22	21 600
2002	3 170	19,57	38 040	1 960	12,10	23 520
2003	3 170	17,92	38 040	1 960	11,08	23 520
2004	3 170	16,94	38 040	2 130	11,38	25 560
2005	3 170	15,95	38 040	500	2,52	6 000
2006	600	2,86	7 200	500	2,38	6 000
2007	600	2,68	7 200	500	2,23	6 000
2008	2 070	8,87	24 840	890	3,81	10 680
2009	2 070	8,48	24 840	890	3,65	10 680
2010	2 070	8,47	24 840	967	3,95	11 604
2011	1 970	8,04	23 640	967	3,95	11 604
2012	2 070	8,28	24 840	1 117	4,47	13 404
2013	2 070	8,20	24 840	1 117	4,42	13 404
2014	2 070	8,00	24 840	1 117	4,32	13 404
2015	2 070	7,72	24 840	1 117	4,16	13 404
2016	2 070	7,51	24 840	1 117	4,05	13 404
2017	2 070	7,02	24 840	1 117	3,79	13 404

Zdroj: Vlastní zpracování dle Zákona č. 586/1992 Sb.

V tabulce č. 23 je dále uveden sloupec poměr k průměrné mzdě, v procentech, pomocí kterého je vyjádřeno, kolik procent z průměrné mzdy činí odpočet na poplatníka, popř. na dítě za kalendářní měsíc. Tento údaj slouží čtenáři k lepší představě, zda expanze průměrné mzdy byla doprovázena expanzí sazby odpočtů ze mzdy.

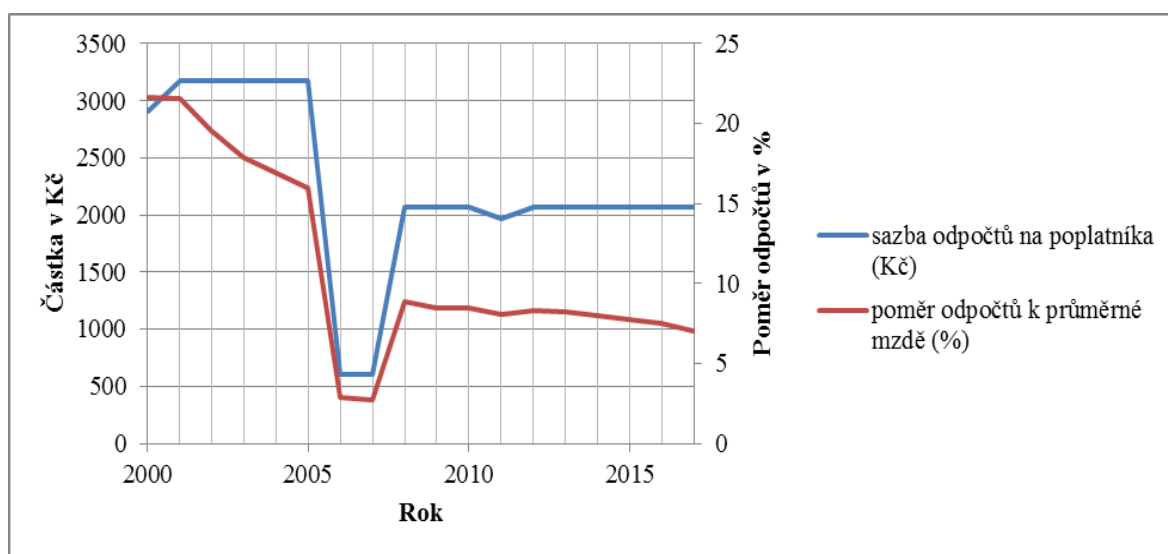
Graf č. 3 zobrazuje průběh vývoje sazeb odpočtů na poplatníka v období 2000 až 2017 a poměr odpočtů na poplatníka k průměrné mzdě vyjádřený v procentech. Přestože průměrná mzda má stoupající průběh, tak sazby odpočtů nekorespondují s rostoucím průběhem. Proto ani sazby odpočtů na poplatníka nekorespondují se získanými poměry k průměrné mzdě. Tento jev je způsobený změnami metodik ve výpočtech čisté

mzdy, kdy jsou sazby odpočtů na poplatníka odečteny od jiných částek během výpočtu mzdy.

V období 2001 – 2005 byla sazba odpočtu stejná v částce 3 170 Kč za měsíc, proto je křivka sazby odpočtů ve stejné rovině. Procentuální křivka poměrů odpočtů k průměrné mzdě má klesající charakter z důvodů zvyšující se průměrné mzdy.

V roce 2006 a 2007 je možné sledovat velký propad obou přímek, který nastal novou metodikou výpočtů mzdy, kdy je sleva na poplatníka odečtena od vypočtené zálohy na daň, ne od hrubé mzdy, jako tomu bylo v předchozím roce.

Graf 3: Průběh vývoje odpočtů na poplatníka

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Od roku 2008 nastala změna ve výpočtu metodiky mzdy a vstoupila v platnost metodika, která používá k výpočtu superhrubou mzdu. Z tohoto důvodu má graf stejnou tendenci vývoje. V případě dlouhodobého užití stejné metody při nezměněné sazbě slev na dani na poplatníka a neustálému nárůstu průměrné mzdy by došlo k výraznějšímu odchýlení přímek.

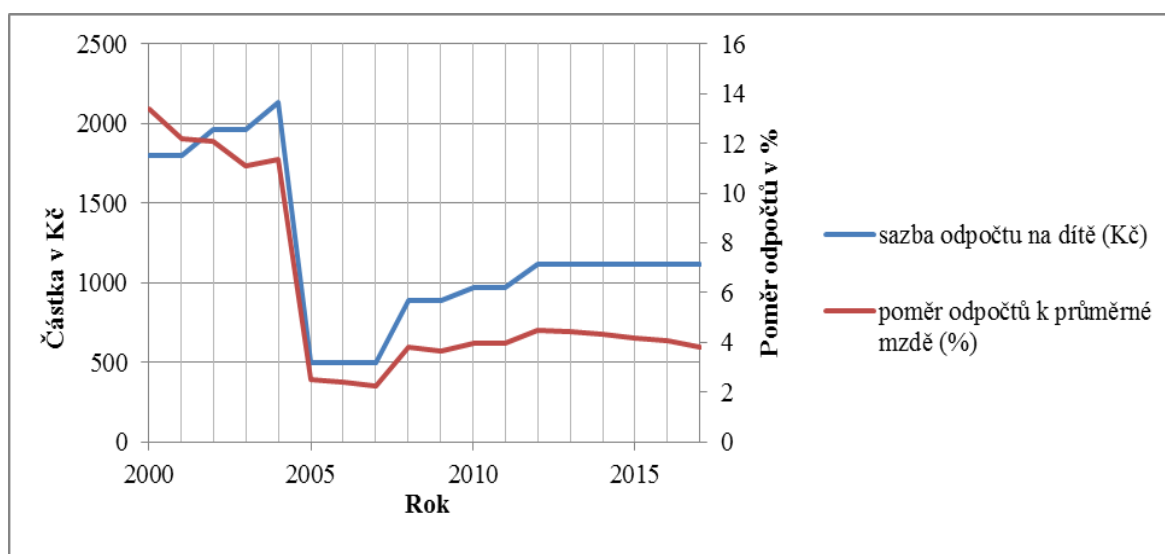
Graf č. 4 zobrazuje průběhy odpočtů na dítě v období 2000 až 2017 a poměr odpočtů na dítě k průměrné mzdě. Vzhledem k měnícím se metodikám výpočtů mezd je nutné rozdělit graf č. 4 do více období. První výraznou změnou je pokles křivky poměru odpočtů na dítě k průměrné mzdě. Ta klesá díky zvyšující se průměrné mzdě. Ačkoliv se sazba odpočtů v roce 2002 zvýšila o 160 Kč za měsíc oproti předchozím dvěma letům,

tak změna nebyla tak výrazná, aby zastavila pokles křivky poměru odpočtů k průměrné mzdě.

V období 2005 až 2007 lze sledovat velký propad obou křivek, který způsobil změnu v metodice výpočtů mzdy, stejně jako v případě odpočtů na poplatníka.

V roce 2008 se zavedla nová metodika, která přináší výpočet daňové povinnosti ze superhrubé mzdy, kde obě křivky kopírují svůj průběh. Z hlediska budoucího vývoje by se od sebe křivky vzdalovaly, vzhledem k pomaleji rostoucím odpočtům na dítě, než je průměrná mzda, a rostoucí průměrné mzdě.

Graf 4: Průběh vývoje odpočtů na dítě

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

4.3.3 Modelové příklady metodik výpočtů mezd pro Slovenskou republiku a Rakousko

Pro výpočet modelových příkladů vybraných zemí Evropské unie bylo užito průměrných mezd pro rok 2017 zveřejněných na portálu OECD. Průměrné mzdy jsou na portálu zveřejněny v ročním úhrnu hrubých mezd v konkrétních měnách daných zemí.

Modelové příklady pro vybrané země jsou na roční bázi příjmů, s využitím daňového zvýhodnění na poplatníka daně a na jedno vyživované dítě. Modelové příklady zahrnují výpočty tří příjmových skupin občanů, kde je stejně jako pro metodiky v České republice od roku 2000 do roku 2017 využito průměrné mzdy (skupina B), průměrné mzdy snížené o 50 % (skupina A) a průměrné mzdy navýšené o 75 % (skupina C).

1) Modelové příklady výpočtů mezd pro Slovenskou republiku za rok 2017

Průměrná roční mzda za rok 2017 uvedená OECD pro Slovenskou republiku je v porovnání s průměrnou mzdou uvedenou pro Českou republiku a převedenou průměrným ročním kurzem vyhlášeným Českou národní bankou o 3,32 % menší.

Modelový příklad pro skupinu A

- hrubá mzda (HM) 6 600,50 EUR
- nezdaniitelná položka na poplatníka 3 803,33 EUR
- daňový bonus na vyživované dítě 256,92 EUR
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4 % z HM) 264,02 EUR
  - placené zaměstnavatelem (10 % z HM) 660,05 EUR
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (9,4 % z HM) 620,45 EUR
  - placené zaměstnavatelem (25,2 % z HM) 1 663,33 EUR
- základ daně (ZD) 5 716,03 EUR
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance)
- upravený základ daně 1 912,70 EUR
(ZD – nezdaniitelná položka na poplatníka)
- záloha na daň z příjmů 363,41 EUR
(19 % z upraveného základu daně)
- roční daňová povinnost 106,49 EUR
- čistá mzda 5 609,54 EUR
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – roční daňová povinnost)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 85,0 %

Modelový příklad pro skupinu B

- hrubá mzda (HM) 13 201,00 EUR
- nezdaniitelná položka na poplatníka 3 803,33 EUR
- daňový bonus na vyživované dítě 256,92 EUR
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4 % z HM) 528,04 EUR
  - placené zaměstnavatelem (10 % z HM) 1 321,10 EUR

- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (9,4 % z HM) 1 240,89 EUR
  - placené zaměstnavatelem (25,2 % z HM) 3 326,65 EUR
- základ daně (ZD) 11 432,07 EUR
(HM – ZP zaměstnanec – SP zaměstnanec)
- upravený základ daně 7 628,74 EUR
(ZD – nezdaniitelná položka na poplatníka)
- záloha na daň z příjmů 1 449,46 EUR
- roční daňová povinnost 1 192,54 EUR
(19 % z upraveného základu daně)
- čistá mzda 10 239,53 EUR
(HM – ZP zaměstnanec – SP zaměstnanec – roční daňová povinnost)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 77,6 %

Modelový příklad pro skupinu C

- hrubá mzda (HM) 23 101,75 EUR
- nezdaniitelná položka na poplatníka 3 803,33 EUR
- daňový bonus na vyživované dítě 256,92 EUR
- pojistné na zdravotní pojištění
  - placené zaměstnancem (4 % z HM) 924,07 EUR
  - placené zaměstnavatelem (10 % z HM) 2 310,18 EUR
- pojistné na sociální pojištění
  - placené zaměstnancem (9,4 % z HM) 2 171,56 EUR
  - placené zaměstnavatelem (25,2 % z HM) 5 821,64 EUR
- základ daně (ZD) 20 006,12 EUR
(HM – ZP zaměstnanec – SP zaměstnanec)
- upravený základ daně 16 202,79 EUR
(ZD – nezdaniitelná položka na poplatníka)
- záloha na daň z příjmů 3 078,53 EUR
- roční daňová povinnost 2 821,61 EUR
(19 % z upraveného základu daně)

- čistá mzda 17 184,51 EUR
(HM – ZP zaměstnance – SP zaměstnance – roční daňová povinnost)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 74,4 %

2) Modelové příklady výpočtů mezd pro Rakousko za rok 2017

Průměrná mzda pro skupinu B v Rakousku za rok 2017 je oproti průměrné mzdě v České republice větší o 68,14 %. V porovnání se skupinou A by rozdíl mezd tvořil 36,27 %. Jedním z důvodů rozdílů příjmů obou zemí je 13. a 14. plat, který v Rakousku zaměstnavatel běžně vyplácí svým zaměstnancům.

Modelový příklad pro skupinu A

- hrubá mzda (HM) **21 426,00 EUR**
- hrubá mzda pro 12 měsíců (HM 12) 18 365,14 EUR
- hrubá mzda pro 13. a 14. měsíc (HM 13, 14) 3 060,86 EUR
- nezdanitelné položky snižující základ daně
  - základní příspěvek 60,00 EUR
  - příspěvek na pracovní výdaje 132,00 EUR
  - příspěvek na vyživované dítě 440,00 EUR
  - příspěvek na sociální zabezpečení 620 EUR → 13. a 14. plat
- daňový zápočet snižující zálohu na daň
  - dojíždění 400 EUR
  - vyživované dítě 494 EUR
- příspěvek na sociální zabezpečení **3 851,78 EUR**
  - platy za 12 měsíců (SSC 12) 3 327,76 EUR
(HM 12 x 0,1812)
  - platy za 13. a 14. měsíc (SSC 13, 14) 524,02 EUR
(HM 13, 14 x 0,1712)
- základ daně (ZD)
  - platy za 12 měsíců 15 037,38 EUR
(HM 12 – SSC 12)
  - platy za 13. a 14. měsíc 2 536,84 EUR
(HM 13, 14 – SSC 13, 14)

- upravený základ daně
  - platy za 12 měsíců 14 405,38 EUR
  - platy za 13. a 14. měsíc 1 916,84 EUR
- záloha na daň z příjmů **966,36 EUR**
  - platy za 12 měsíců 851,35 EUR
  - platy za 13. a 14. měsíc 115,01 EUR
- roční daňová povinnost **72,36 EUR**
- čistá mzda 17 501,86 EUR

(HM – příspěvek na sociální zabezpečení – roční daňová povinnost)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě 81,7 %

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 12. platů

11 000,00 EUR	→	0 %	=	0 EUR	}	966,36 EUR
3 405,38 EUR	→	25 %	=	851,35 EUR		

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 13. a 14. plat

1 916,84 EUR	→	6 %	=	115,01 EUR
--------------	---	-----	---	------------

Modelový příklad pro skupinu B

- hrubá mzda (HM) **42 852,00 EUR**
- hrubá mzda pro 12 měsíců (HM 12) 36 730,29 EUR
- hrubá mzda pro 13. a 14. měsíc (HM 13, 14) 6 121,71 EUR
- nezdanitelné položky snižující základ daně
  - základní příspěvek 60,00 EUR
  - příspěvek na pracovní výdaje 132,00 EUR
  - příspěvek na vyživované dítě 440,00 EUR
  - příspěvek na sociální zabezpečení 620 EUR → 13. a 14. plat
- daňový zápočet snižující zálohu na daň
  - dojíždění 400 EUR
  - vyživované dítě 494 EUR

- příspěvek na sociální zabezpečení **7 703,57 EUR**
  - platy za 12 měsíců (SSC 12) **6 655,53 EUR**
(HM 12 x 0,1812)
  - platy za 13. a 14. měsíc (SSC 13, 14) **1 048,04 EUR**
(HM 13, 14 x 0,1712)
- základ daně (ZD)
  - platy za 12 měsíců **30 074,76 EUR**
(HM 12 – SSC 12)
  - platy za 13. a 14. měsíc **5 073,67 EUR**
(HM 13, 14 – SSC 13, 14)
- upravený základ daně
  - platy za 12 měsíců **29 442,76 EUR**
  - platy za 13. a 14. měsíc **4 453,67 EUR**
- záloha na daň z příjmů **6 022,19 EUR**
  - platy za 12 měsíců **5 754,97 EUR**
  - platy za 13. a 14. měsíc **267,22 EUR**
- roční daňová povinnost **5 128,19 EUR**
- čistá mzda **30 020,24 EUR**
(HM – příspěvek na sociální zabezpečení – roční daňová povinnost)
- podíl čisté mzdy na hrubé mzdě **70,1 %**

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 12. platů

11 000,00 EUR	→	0 %	=	0 EUR	}	6 022,19 EUR
7 000,00 EUR	→	25 %	=	1 750,00 EUR		
11 442,76 EUR	→	35 %	=	4 004,97 EUR		

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 13. a 14. plat

4 453,67 EUR	→	6 %	=	267,22 EUR
--------------	---	-----	---	------------

Modelový příklad pro skupinu C

- hrubá mzda (HM) **74 991,00 EUR**
- hrubá mzda pro 12 měsíců (HM 12) **64 278,00 EUR**
- hrubá mzda pro 13. a 14. měsíc (HM 13, 14) **10 713,00 EUR**

• nezdanitelné položky snižující základ daně			
○ základní příspěvek	60,00 EUR	} pro 12 platů	
○ příspěvek na pracovní výdaje	132,00 EUR		
○ příspěvek na vyživované dítě	440,00 EUR		
○ příspěvek na sociální zabezpečení	620 EUR		→ 13. a 14. plat
• daňový zápočet snižující zálohu na daň			
○ dojíždění	400 EUR		
○ vyživované dítě	494 EUR		
• příspěvek na sociální zabezpečení	13 481,24 EUR		
○ platy za 12 měsíců (SSC 12)	11 647,17 EUR		
(HM 12 x 0,1812)			
○ platy za 13. a 14. měsíc (SSC 13, 14)	1 834,07 EUR		
(HM 13, 14 x 0,1712)			
• základ daně (ZD)			
○ platy za 12 měsíců	52 630,83 EUR		
(HM 12 – SSC 12)			
○ platy za 13. a 14. měsíc	8 878,93 EUR		
(HM 13, 14 – SSC 13, 14)			
• upravený základ daně			
○ platy za 12 měsíců	51 998,83 EUR		
○ platy za 13. a 14. měsíc	8 258,93 EUR		
• záloha na daň z příjmů	15 615,05 EUR		
○ platy za 12 měsíců	15 119,51 EUR		
○ platy za 13. a 14. měsíc	495,54 EUR		
• roční daňová povinnost	14 721,05 EUR		
• čistá mzda	46 788,71 EUR		
(HM – příspěvek na sociální zabezpečení – roční daňová povinnost)			
• podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	62,4 %		

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 12. platů

11 000,00 EUR	→	0 %	=	0 EUR	}	15 615,05 EUR
7 000,00 EUR	→	25 %	=	1 750,00 EUR		
13 000,00 EUR	→	35 %	=	4 550,00 EUR		
20 998,83 EUR	→	42 %	=	8 819,51 EUR		

Výpočet zálohy daně z příjmů pro 13. a 14. plat

8 258,93 EUR	→	6 %	=	495,54 EUR
--------------	---	-----	---	------------

4.4 Komparace metodik výpočtů mezd

Pro lepší porovnání jednotlivých metodik cizích zemí bylo pro práci použito zveřejněných ročních průměrných výdělků v měně dané země. Vzhledem k tomu, že Česká republika nemá jako jediná z těchto zemí národní měnu euro, byly roční úhrny hrubých mezd přepočítány na měnu euro. Tímto krokem je mírně zkreslená mzda jedné země, namísto zemí dvou.

Pro přepočet byl použit průměrný roční kurz, 26,33 Kč = 1 EUR, pro rok 2017 zveřejněný Českou národní bankou.

Tabulka 24: Dílčí výpočty pro Českou republiku v měně EUR

Složky mzdy	Roční průměrné mzdy		
	Skupina A (EUR)	Skupina B (EUR)	Skupina C (EUR)
Hrubá mzda	6 827,25	13 654,50	23 895,38
Sleva na poplatníka	943,41	943,41	943,41
Sleva na vyživované dítě	509,08	509,08	509,08
Pojistné placené zaměstnancem	752,00	1 503,00	2 630,00
Zaokrouhlená superhrubá mzda	9 200,00	18 300,00	32 100,00
Záloha na daň z příjmů	1 380,00	2 745,00	4 815,00
Daňová povinnost	- 72,49	1 292,51	3 362,51
Čistá mzda	6 147,74	10 858,99	17 902,87
Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě	90,0 %	79,5 %	74,9 %

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Pro porovnání výsledků metodik třech příjmových skupin ve třech zemích musela být průměrná mzda České republiky převedena na zahraniční měnu euro. Výsledky z výpočtů modelových příkladů pro tři příjmové skupiny v cizí měně obsahuje tabulka č. 24.

Pro komparaci metodik výpočtů mezd mezi jednotlivými státy slouží tabulka č. 25. Tabulka č. 25 je zdrojem parametrů užitých pro výpočet daňové povinnosti ve vybraných státech. Při metodice výpočtů daňové povinnosti u Rakouska je možné zjistit, že Rakousko poskytuje slevu na vyživované dítě, která snižuje základ daně a zároveň poskytuje slevu na vyživované dítě snižující vypočtenou zálohu na daň. Rakousko je z vybraných zemí jediné, které používá progresivní sazby k výpočtu základu daně. Progresivní sazby k výpočtu základu daně byly používány také v České republice do roku 2007. Nahradila je proporcionalní sazba počítaná procentem ze superhrubé mzdy.

Parametry v tabulce č. 25 určené pro Českou republiku jsou platné od roku 2008 do roku 2017, kdy byla užívána proporcionalní sazba k výpočtu daně ze superhrubé mzdy.

Tabulka 25: Parametry použité v metodikách výpočtů daně vybraných států pro rok 2017

Kategorie \ Stát	Česká republika	Rakousko	Slovenská republika
Proporcionalní sazba k základu daně	X		X
Progresivní sazba k základu daně		X	
Sociální a zdravotní pojištění snižuje základ daně		X	X
Sleva na poplatníka snižující základ daně		X	X
Sleva na poplatníka snižující vypočtenou zálohu na daň	X		
Sleva na vyživované dítě snižující základ daně		X	
Sleva na vyživované dítě snižující vypočtenou zálohu na daň	X	X	X
Výpočet základu daně ze superhrubé mzdy	X		

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z důvodů změn v metodikách výpočtů daňové povinnosti z progresivní sazby zdanění na sazbu proporcionální je pro Českou republiku sestavena tabulka č. 26, která uvádí souhrn změn ve výpočtu daňové povinnosti, a je rozdělena podle období, kdy nové změny vstoupily v platnost. Změny jsou uvedené do roku 2007, kdy ještě nebyla platná metodika užívající superhrubou mzdu. Období od roku 2008 do roku 2017 jsou uvedena v tabulce č. 25 z důvodů neměnné metodiky výpočtů daňové povinnosti a snadného porovnání s ostatními zeměmi.

Tabulka 26: Parametry použité v metodikách výpočtů daně v ČR před rokem 2008

Kategorie \ Období	2000 - 2004	2005	2006 - 2007
Proporcionální sazba k základu daně			
Progresivní sazba k základu daně	X	X	X
Sociální a zdravotní pojištění snižuje základ daně	X	X	X
Sleva na poplatníka snižující základ daně	X	X	
Sleva na poplatníka snižující vypočtenou zálohu na daň			X
Sleva na vyživované dítě snižující základ daně	X		
Sleva na vyživované dítě snižující vypočtenou zálohu na daň		X	X
Výpočet základu daně ze superhrubé mzdy			

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

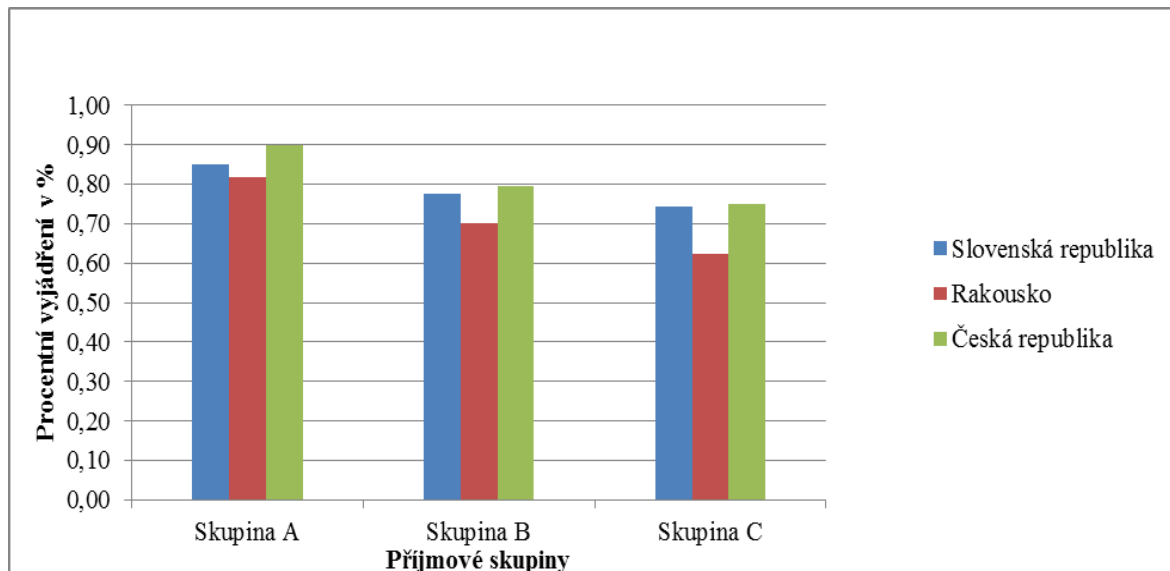
Porovnání výsledků výpočtů metodik mzdy u vybraných států

Z výsledků modelových příkladů pro metodiky používané v roce 2017 ve vybraných státech Evropské unie je sestaveno porovnání jednotlivých odvodů ze mzdy v eurech. Pro zjištění výhodnosti mzdových metodik na velikost čisté mzdy zaměstnance je použito tří příjmových skupin.

Graf č. 5 zobrazuje čistý příjem vyjádřený procentem z hrubého příjmu jednotlivých zemí rozdělených do tří příjmových skupin obyvatel. U skupiny A má nejvyšší příjem Česká republika, kde podíl čisté mzdy na hrubé je 90,05 %. Důvodem je daňový bonus, kterého lze v České republice s nízkou mzdou a uplatněním alespoň jednoho vyživovaného dítěte rychle dosáhnout. Přestože Rakousko snižuje hrubou mzdu o nezdánitelné položky

a dokonce i záloha na daň o slevu na dani, má nejnižší procento zastoupení podílu čisté mzdy na hrubé vykazuje 81,69% podíl.

Graf 5: Podíl čisté mzdy na hrubé mzdě vybraných zemí EU

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

U skupiny B je rozdíl mezi nejvyšším podílem patřící České republice a nejnižším podílem Rakouska 9,47 %. Stejně tak u skupiny C je rozdíl mezi Českou republikou a Rakouskem 12,53 %. U skupiny C je Česká republika vyrovnána se Slovenskou republikou. Hlavním důvodem je metodika pro Českou republiku užívající pro určení zálohy na daň superhrubou mzdu, kdy je daňový základ uměle navyšován o 34 %.

Dalším kritériem pro porovnání metodik třech zemí jsou odvody na sociální a zdravotní pojištění pro jednotlivé státy a jednotlivé příjmové skupiny.

Podíl odvodů pojistného placeného zaměstnancem je u všech příjmových skupin v dané zemi stejný. Jelikož všechny země mají pevně stanovenou sazbu odvodu z hrubé mzdy, která není závislá na výši příjmů, tak odvody příjmových skupin vyjadřují stejné procento z hrubé mzdy. V mezinárodním porovnání jsou sazby v České republice nejmenší. Sazby Slovenské republiky jsou oproti České republice vyšší. Rakousko má nejvyšší sazbu pro odvod pojistného. Sazby všech tří států jsou uvedeny v tabulce č. 27.

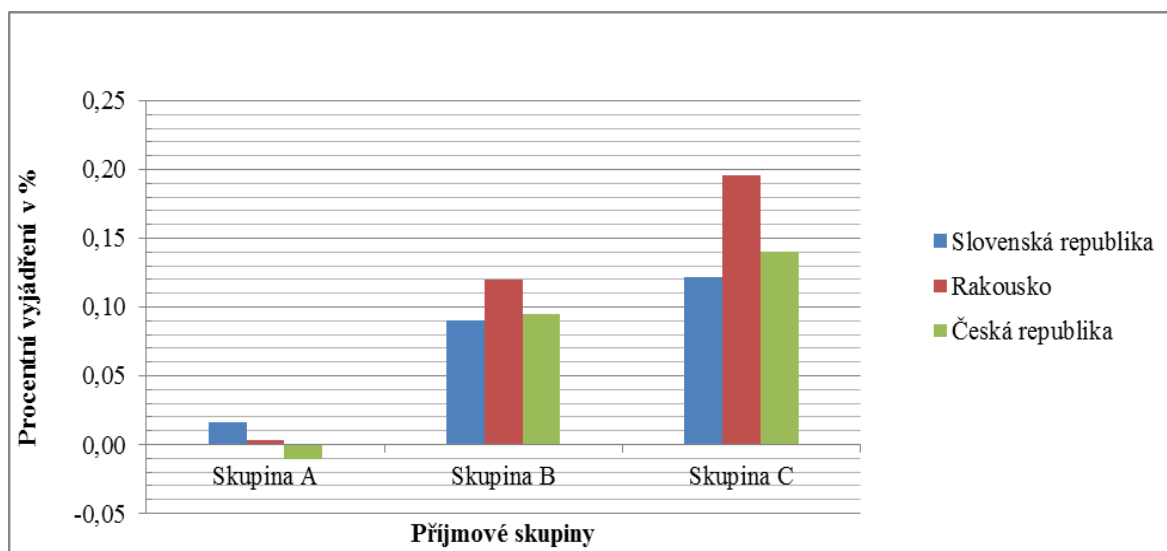
Tabulka 27: Sazby pro odvody na sociální a zdravotní pojištění

	Země		
	Slovenská republika	Rakousko	Česká republika
Součet odvodů na sociální a zdravotní pojištění	13,4 %	18,12% → 12. platů	11 %
		17,12 % → 13. a 14. plat	

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Dalším kritériem pro porovnání metodik výpočtů mzdy je daňová povinnost, která také upravuje čistou mzdu zaměstnanců.

Graf 6: Podíl daňové povinnosti na hrubé mzdě

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Na rozdíl od odvodů na pojištění placené zaměstnanci je daňová povinnost pro různé příjmové skupiny jiná, viz graf č. 6.

Zaměstnanci skupiny A mají nejvyšší daňovou povinnost Slovenská republika, která stanovuje daňovou povinnost sazbou 19 % ze zdanitelného základu mzdy. Daňová povinnost pro nízký příjem je velmi nízká v Rakousku, kde je platný systém progresivního zdanění hrubé mzdy. Dalším důvodem nízkého zdanění je systém dvojího daňového zvýhodnění, při kterém daňové zvýhodnění nebere v potaz vyšší příjmů. Sloupec daňové povinnosti pro Českou republiku se nachází v mínusových hodnotách, kde zaměstnanec

není povinen odvést zálohu na daň příslušnému úřadu, ale naopak čerpá daňový bonus, který je přičten k hrubé mzdě.

Daňové povinnosti u skupiny B dominuje Rakousko, které pomocí progresivního zdanění vyšších příjmů upravuje zálohu na daň vyšší procentní sazbou. Zaměstnanci České republiky by v porovnání se zaměstnanci ve Slovenské republice zaplatili při průměrné mzdě podobné procento zálohy na dani z příjmů.

Skupině C dominuje Rakousko, protože daňové zatížení roste s vyšší hrubou mzdou. Stav podílu daňové povinnosti k hrubé mzdě oproti průměrné mzdě stoupl u České republiky, kde vyšší daňová povinnost byla způsobena vyššími příjmy, při kterých se zvýšila i superhrubá mzda, která slouží pro výpočet zálohy na daň. Přestože sazba daně ve Slovenské republice je 19 %, tak metodika pro Českou republiku, kde je sazba daně 15 % ze superhrubé mzdy, převýšila daňovou povinnost pro Slovensko.

Souhrnné údaje porovnávaných složek mzdy s hrubou mzdou jsou uvedeny v tabulce č. 28. Tato tabulka sloužila pro sestavení grafů č. 5 a 6, které porovnávají jednotlivé odvody mzdy a čistou mzdu v podílu s hrubou mzdou, a jsou ukazatelem porovnání jednotlivých výstupů z metodik výpočtů mezd tří příjmových skupin A, B a C.

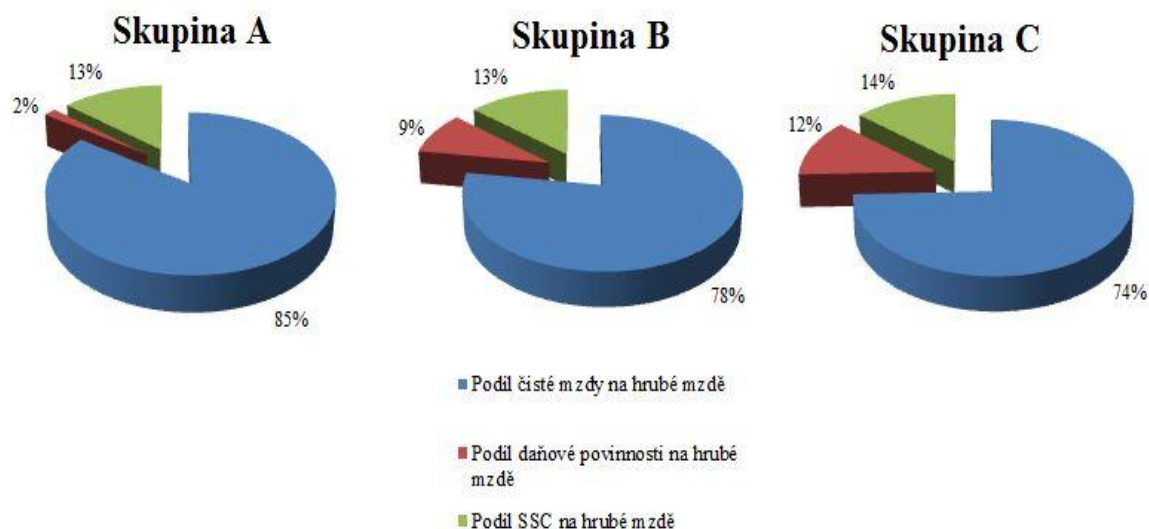
Tabulka 28: Údaje sloužící pro porovnání metodik výpočtů mezd

		Podíl složky na hrubé mzdě (%)		
		Čisté mzdy	Daňové povinnosti	SSC
Slovenská republika	Skupina A	84,99	1,61	13,40
	Skupina B	77,57	9,03	13,40
	Skupina C	74,39	12,21	13,40
Rakousko	Skupina A	81,69	0,34	17,98
	Skupina B	70,06	11,97	17,98
	Skupina C	62,39	19,63	17,98
Česká republika	Skupina A	90,05	- 1,06	11,01
	Skupina B	79,53	9,47	11,01
	Skupina C	74,92	14,07	11,01

Zdroj: Vlastní zpracování dle modelových příkladů, 2018

Pro zobrazení velikosti podílů odvodů vyjádřené v hrubé mzdě, je vytvořeno grafické zobrazení za každou příjmovou skupinu A, B a C dané země. Tyto grafy na rozdíl od grafů předcházejících neporovnávají odvody v daných zemích pro stanovené příjmové skupiny z hlediska velikosti odvodů ze mzdy, ale porovnávají odvody v konkrétních zemích pro všechny tři stanovené skupiny a zobrazují jejich vliv na výši čisté mzdy.

Obrázek 3: Procentní vyjádření složek mzdy pro Slovenskou republiku

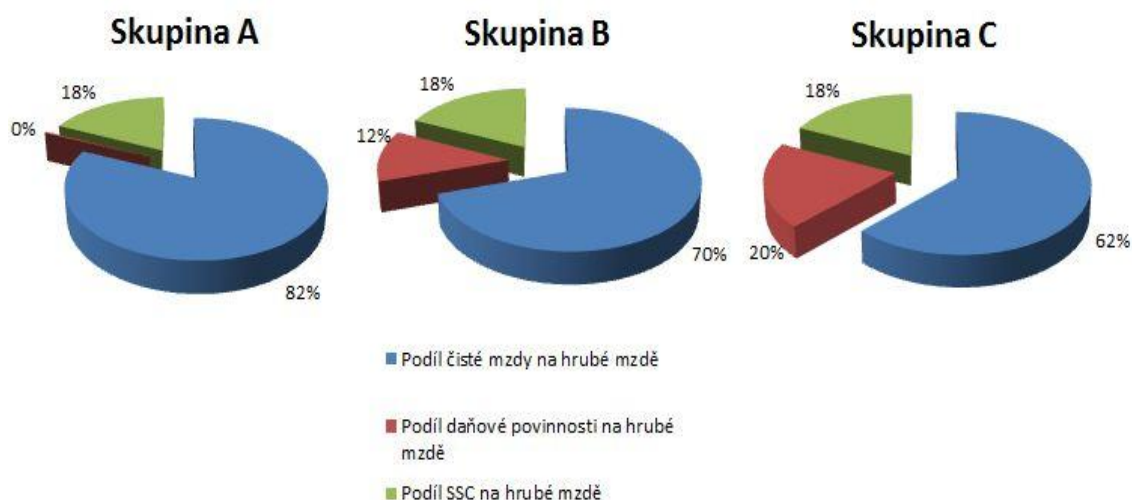

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Pokud jsou odvody ze mzdy počítány procentem k hrubé mzdě, tak hrubá mzda představuje 100% podíl a součet daňové povinnosti, zákonného sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance a čisté mzdy se vždy musí rovnat 100 %. Z obrázku č. 1, který porovnává příjmové skupiny Slovenské republiky, je podle určených skupin zřejmé, že se zvýšením hrubé mzdy roste podíl odvedené daňové povinnosti. U skupiny C lze vidět ojedinělý úkaz, kdy se daňová povinnost přibližuje podílu odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Slovenská republika je jediná z vybraných států, kdy daňová povinnost nepřesáhne součet odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

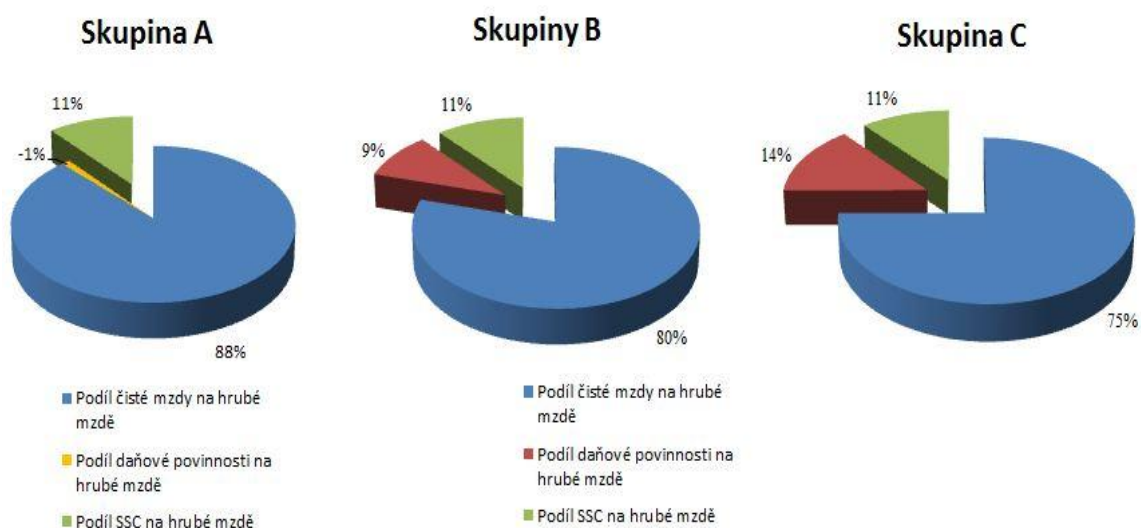
Obrázek 4: Procentní vyjádření složek mzdy pro Rakousko

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Stejně tak v Rakousku, kde se užívá progresivní zdanění příjmů, se zvyšuje zdanění příjmů s vyšší hrubou mzdou. U skupiny C dokonce zákonné odvody tvoří téměř 50 % z hrubé mzdy. Tento trend není tak vysoký ani ve Slovenské ani v České republice. U vysoko příjmové skupiny C je také vyrovnanost odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které jsou téměř vyrovnané s daňovou povinností. V případě Rakouska ale daňová povinnost přesahuje podíl součtu odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Obrázek 5: Procentní vyjádření složek mzdy pro Českou republiku

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z grafických vyjádření sestavených pro Českou republiku, které jsou součástí obrázku č. 5 je přehledně vidět, že se z podílu záporné daňové povinnosti u skupiny A stává daňový bonus, který bude přičten do čisté mzdy zaměstnance.

U skupiny C je, stejně jako tomu bylo v předchozím případě pro Rakousko, vyrovnaný podíl odvodu na daňovou povinnost s odvodem na sociální a zdravotní pojištění. V případě České republiky je možné pozorovat největší rozdíl a to o 3,06 %.

4.4.1 Návrhy úprav metodiky výpočtů mezd v České republice

Na základě zpracované analýzy a následné komparace modelových výpočtů je možno doporučit následující úpravy.

- Vzhledem ke složitosti a nepřehlednosti metodiky výpočtu užívané v České republice oproti porovnávaným zemím u výpočtu daňové povinnosti, je možné doporučit zrušení výpočtu základu daně pomocí koeficientu pro výpočet superhrubé mzdy.
- Na základě větší podpory nízkopříjmových obyvatel, je vhodné doporučit užití progresivního zdanění k základu daně namísto proporcionálního zdanění, které využívá stejné procentní sazby zdanění. Tato daňová reforma nezatíží české veřejné rozpočty a je vhodným nástrojem solidarity mezi bohatými a chudými. Úrovně progresivního zdanění byly navrženy i v předvolebních programech (Tůma, 2017).

Na základě vyhodnocení provedené analýzy je možné navrhnout zrušení výpočtu čisté mzdy ze superhrubé mzdy a vrátit se k původní metodice. Nový model pro výpočet mzdy je možné vypočítat ze zdanitelného základu, tj. z hrubé mzdy ponížené o sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců a částek osvobozených od zdanění. V této práci byly použity slevy na poplatníka a slevy na vyživované dítě. V navržené metodice by stát nadále podporoval nízkopříjmovou skupinu obyvatel a to nižší daňovou sazbou pro odvod daně.

Ačkoliv v České republice proběhla změna metodik výpočtů mzdy snížením sazeb pro odvod sociálního pojištění, patří Česká republika ke státům platícím nejnižší pojistné z vybraných států. Pokud by Český stát zaváděl změny v metodice výpočtů mzdy, je možné zvážit a do úprav zahrnout i zvýšení odvodů na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců i zaměstnavatelů, které by zvýšilo úroveň vybavení zdravotnických zařízení a propracovanější sociální podpory obyvatel, jako tomu je v Rakousku.

5 Závěr

Vzhledem k porovnání a znalosti metodik výpočtů mezd v České republice, Slovenské republice a Rakousku je možné pomocí komparace modelových příkladů dojít k závěru, že Česká republika využívá metodiku výpočtů mzdy, která ze třech prozkoumaných zemí nejvíce podporuje zaměstnance s nízkými příjmy. Tento trend vzniká skrze nástroje uplatňované u daňových slev na vyživované děti, ze kterých je možné čerpat daňový bonus (zápornou daň). Pokračování tohoto trendu lze doporučit z hlediska vyrovnané životní úrovně rodin s podprůměrnou mzdou.

Realizace výpočtu podle metody využívané v České republice v roce 2017 se v porovnání s vybranými zeměmi jeví jako méně přehledná a z hlediska složitosti a přehlednosti početně náročná pro následné úpravy vedoucí ke konečným hodnotám.

Na základě analýzy metodik používaných v České republice, Slovenské republice a Rakousku je možné doporučit navrácení k původní variantě výpočtů daňové povinnosti pouze z hrubé mzdy, kdy bude zachován trend podpory nízkopříjmových obyvatel pomocí nízkých odvodů na dani.

Ze sociálního pohledu je možno podporovat i navrácení principu progresivního zdanění příjmů namísto současného, který pro příjmové nerovnosti využívá pouze solidární daně u nadprůměrných příjmů.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

1. BUKOVJAN, Petr a Jaroslava PFEILEROVÁ. *Přehled změn ve mzdovém účetnictví: souvisejících s novelou zákoníku práce a daňovou reformou*. Praha: Verlag Dashöfer, 2007. ISBN 978-80-868-9719-6.
2. OECD. *Taxing wage 2018*. Paris: OECD Publishing, 2018. ISSN 2072-5124 (online)
3. VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2017, praktický průvodce*. 20. vydání. Praha: GRADA, 2017. ISBN 978-80-271-0426-0.
4. VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2008, praktický průvodce*. 11. vydání. Praha: GRADA, 2008. ISBN 978-80-247-2538-3.
5. VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2000, praktický průvodce*. 2. vydání. Praha: GRADA, 2000. ISBN 80-7169-919-5.

Seznam internetových zdrojů

6. BĚLÍKOVÁ, Jana. *MPSV.CZ: Minimální a zaručená mzda* [online]. Praha: MPSV, 2009 [cit. 2018-05-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/7667>
7. BUKOVJAN, Petr a Alena CHLÁDKOVÁ. *Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr - Komunitní portál mzdových expertů a specialistů* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2008 [cit. 2018-05-26]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d3369v4534-dohody-o-pracich-konanych-mimo-pracovni-pomer/>
8. BUREŠ, Michal. *Průměrná mzda 2017 v ČR, Německu, Slovensku, Rakousku | Finance.cz* [online]. Praha: Mladá fronta, a.s. 2018 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: https://www.finance.cz/501734-prumerna-mzda-sousedu/?gclid=EAIaIQobChMI07vrwKvQ2wIVBJ3VCh165QVsEAMYASAAEgKqSvD_BwE
9. Federal Ministry of Health. *Startseite | Sozialministerium* [online]. Vídeň: Ministry of Health, 2018 [cit. 2018-06-14]. Dostupné z: https://www.bmgf.gv.at/home/EN/Health/Health_care_system/
10. Finančné riaditeľstvo SR. *Použitie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka pri výpočte poslednej známej daňovej povinnosti na nové preddavkové obdobie* [online]. Bratislava: Finančné riaditeľstvo SK, 2017a [cit. 2018-05-27]. Dostupné z:

- <https://podpora.financnasprava.sk/905236-Pou%C5%BEEitie-nezdanite%C4%BEnej-%C4%8Dasti-z%C3%A1kladu-dane-na-da%C5%88ovn%C3%ADka-pri-v%C3%BDpo%C4%8Dte-poslednej-zn%C3%A1mej-da%C5%88ovej-povinnosti-nanov%C3%A9-preddavkov%C3%A9-obdobie>
11. Finančné riaditeľstvo SR. *Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka* [online]. Bratislava: Finančné riaditeľstvo SK, 2017b [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/280045-N%C3%A1rok-na-da%C5%88ov%C3%BD-bonus->
  12. Finančné riaditeľstvo SK. *Výpočet základu dane fyzickej osoby* [online]. Bratislava: Finančné riaditeľstvo SK, 2017c [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/716030-V%C3%BDpo%C4%8Det-z%C3%A1kladu-dane-fyzickej-osoby>
  13. GOLA, Petr. *Sociální pojištění v roce 2009 – FinExpert.cz* [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER a.s., 2009 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://finexpert.e15.cz/socialni-pojisteni-v-roce-2009>
  14. GOLA, Petr. *Mzdy v Evropské unii - Komunitní portál mzdových expertů a specialistů* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2007 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d1619v1595-mzdy-v-evropske-unii/>
  15. GOLA, Petr a Kamila, ONDRÁČKOVÁ. *Mzdy a zdanění práce v Rakousku - FinExpert.cz* [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER a.s., 2013 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <https://finexpert.e15.cz/mzdy-a-zdaneni-prace-v-rakousku>
  16. GRABER, Claudia. *Individual income determination* [online]. Vídeň: PwC Österreich GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, 2017 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/JDCN-89HRKD>
  17. HÁJKOVÁ, Gabriela. *Minimální mzda 2018: pro někoho i 24 400 korun - Měšec.cz* [online]. Praha: Internet Info, s.r.o., 2017 [cit. 2018-05-26]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/minimalni-mzda-2018-pro-nekoho-i-24-400-korun/>
  18. JAKEŠOVÁ, Dana. *Typy pracovních poměrů* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničí, 2010 [cit. 2018-05-26]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Zivot-a-prace/Sehnat-praci/Typy-pracovnich-pomeru>
  19. MAREK, Lukáš. *Odvody pojistného na Slovensku | Finance.cz* [online]. Praha: Mladá fronta, a.s. 2015 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/54347-odvody-pojistneho-na-slovensku/>

20. Ministerstvo financí. *Příjmy ze závislé činnosti pro rok 2016/2017 – Novinky 2017 | Daně | Finanční správa* [online]. Praha: Ministerstvo finanční České republiky, 2018 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z:
<http://www.financnisprava.cz/cs/dane/novinky/2017/Prijmy-ze-zavisle-cinnosti-pro-rok-2016-2017-7850>
21. Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Pojistné na sociální zabezpečení - Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018a [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/>
22. Ministerstvo práce a sociálních věcí. *MPSV.CZ: Příjmy a životní úroveň* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2018b [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/625>
23. Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny Slovenskej republiky. *Sociálne poistenie a dôchodkové sporenie - MPSVR SR* [online]. Bratislava: Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny Slovenskej republiky, 2018 [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/legislativa/socialne-poistenie-dochodkove-sporenie/>
24. Ministerstvo zdravotnictví ČR. *Zdravotní pojišťovny* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2018 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/dokumenty/zdravotni-pojistovny_945_839_1.html
25. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. *Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, 2018 [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <http://www.health.gov.sk/?zakony>
26. ODBOR 62. *MPSV.CZ: Přehled o vývoji částek minimální mzdy* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/871>
27. ODBOR 71. *MPSV.CZ: Základní informace o OECD* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2007 [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/1028>
28. Odbor zaměstnanosti. *MPSV.CZ - Rakousko* [online]. Praha: Eures. cz, 2018 [cit. 2018-06-05]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/eures/podminky/rakousko/#08>
29. ONDROVÁ, Elena. *Jak z hrubé mzdy dostaneme čistou | Finance.cz* [online]. Praha: Mladá fronta a.s., 2003 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/27990-jak-z-hrube-mzdy-dostaneme-cistou/>

30. Organisation for Economic. *Employment – Employment rate - OECD Data* [online]. Francie: OECD, 2017a [cit. 2018-05-27]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/emp/employment-rate.htm>
31. Organisation for Economic. *Table I.1. Central government personal income tax rates and thresholds* [online]. Francie: OECD, 2017b [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=TABLE_I1
32. RADA, Radek. *Sazby pojistného na sociální zabezpečení v r. 2009 | Accontes* [online]. Brno: Accontes, s.r.o., 2009 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <http://www.accontes.cz/sazby-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-v-r-2009>
33. TŮMA, Ondřej. *Očima expertů: Progresivní daň | Peníze.cz* [online]. Praha: Partners media, s.r.o., 2017 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dan-z-prijmu-fyzickych-osob/321311-ocima-expertu-progresivni-dan>
34. WOFF, Petr. *Zaručená mzda 2018 podle náročnosti profese - KupníSíla.cz* [online]. Brno, Petr Woff, 2017 [cit. 2018-05-31]. Dostupné z: <https://kupnisila.cz/zarucena-mzda-2018/>
35. ZIKA, Martin. *Daň z příjmů 2006: přehled nejvýznamnějších změn | Peníze.cz* [online]. Praha: Partners media, s.r.o., 2007 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dane/18625-dan-z-prijmu-2006-prehled-nejvyznamnejsich-zmen>

Právní normy

36. ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
37. ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
38. ČESKO. Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
39. ČESKO. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění